І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 215. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 21-го ЛИСТОПАДА 1972 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 21, 1972 No. 215. VOL. LXXIX.

Відбувся Конгрес Братських Союзів Пенсильвенії з участю українців

Піттсбург (І.С.). — В днях 11-го до 14-го листопада ц.р. відбувся тут в готелі Вілліям Пенн 61-ий Конгрес Братських Союзів, які або мають осідок у Пенсильвенії, або на терені пенсильвенійського стейту провадять свою братську працю. Членами Пенсильвенійського Братського Конгресу є 73 братські союзи, які в цьому стейті мають 7,757 своїх відділів із членством 890,000. Пенсильвенійський Братський Конгрес є другим по величині у ЗСА. В нарадах Конгресу брало участь 48 братських союзів, що були заступлені 107 делегатами.

Конгрес розпочався в неділю вечером мистецькою програмою, яку організували поодинокі братські союзи. Виступали 7 ансамблів. Численну публіку завоювали: хорватська оркестра мандоліністів та танцюристів і український танцювальний ансамбль під керівництвом Люби Глютківської. Був виступ теж церковного хору церкви св. Івана Хрестителя з Піттсбургу під диригентурою М. Майнонка.

У понеділок під час ділових нарад Конгресу з привітом для Конгресу виступили: П. Ф. Флагерті, посадник міста Піттсбургу, та предсідник Ради Комішенерів повіту Аллегені Л. Стейсій. Доповідь про ролю і значення братських союзів виголосив предсідник Крайового Братського Конгресу К. Т. Северуд, норвежець за походженням. Увечері на бенкеті одиноку промову виголосив віце-губернатор Пенсильвенії Ернест П. Клайн. Промовець дуже яскраво підчеркнув великий вклад европейських імігрантів в економічну розбудову Піттсбургу і цілої Пенсильвенії та із захопленням говорив про прив'язання імігрантів до своїх культурних, релігійних та національних традицій. За це він і був нагороджений спонтанними та довгими оплесками.

У рямках ділових нарад Конгресу відбулись два панелі. Один панель мав тему: „Братські Союзи — в журбі і старанні за молодь". Панелістами були або молоді студенти, або молоді професіонали. Це вони у своїх братських союзах переводили в життя різні проєкти, програми та працю над молоддю і з молоддю. Прірва поміж старшою ґенерацією та молодим поколінням є дуже наглядною в усіх братських союзах. У всіх союзах відчувається великий брак покоління 30 до 50 років. Це саме покоління впало жертвою „перетоплювального казана". В рядах цього покоління найбільше спустошення. Одначе, уже діти цього по-

(Закінчення на стор. 6-ій)

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

Понеділок, 20 листопада 72

РАДА ВИЩОЇ ОСВІТИ СТЕЙТУ НЮ ДЖЕРЗІ виступила з рекомендацією підвищити в 1974 році на яких тринадцять відсотків видатки в ділянці вищого шкільництва в стейті Ню Джерзі. В цьому році ці видатки збільшилися на 20 відсотків, у минулому році вони були на 22 відсотки більші. Для поточного фіскального року видатки виносять 296 мільйонів долярів. Плянований бюджет передбачає 333 мільйони долярів.

ВИТРАТИ НА ЦЬОГОРІЧНУ КАМПАНІЮ винесли кругло чотириста мільйонів долярів, враховуючи в це витрати на президентську кампанію і на кампанію кандидатів на сенаторів і конгресменів, губернаторів та інші федеральні і стейтові становища. Під час виборів 1968 року ці витрати були на 100 мільйонів долярів нижчі. Обраховують, що президентська кампанія коштувала 100 мільйонів долярів і по стільки ж коштували кампанії кандидатів до Конгресу, на губернаторів і на інші становища.

ФЕДЕРАЛЬНА АДМІНІСТРАЦІЯ АВІЯЦІЇ ЗСА подала до відома, що в ЗСА було, починаючи з 1961 року, 159 випадків схоплення літаків, у яких було заанґажованих 218 осіб. Із них 44 засуджено до ув'язнення, за 124 розписано стежні листи, 4-ох звільнено від вини і кари, проти 15 припинено судові доходження, 16 перебувають у психіятричних лікарнях, 5 вбито і 3 покінчили самогубством. Проти решти ведуть слідство.

ПРЕДСТАВНИК СССР У ПРАВНИЧІЙ КОМІСІЇ ОН ДМ. КОЛЕСНІКОВ ЗАЯВИВ ПІДТРИМКУ збоку СССР для міжнародної боротьби проти міжнародного тероризму, але запропонував, щоб конкретні способи такої боротьби спрецизувала Комісія для міжнародного права, а не Генеральна Асамблея ОН. Колесніком відкинув порівнювання сучасних терористів з леґендарним авантурником Робіном Гудом, бо, мовляв, Робін Гуд воював луком і стрілами, а теперішні терористи мають новітню смертоносну зброю і можуть загрозити людству навіть вкраденою атомовою бомбою.

БРІТІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЕДВАРД ГІТ ПЕРЕВІВ два дні у Північній Ірляндії та висловився позитивно про шанси тамошнього замирення. Але тамошній терор не припиняється. Один поліціянт знову згинув від бомби, що була підкинена в його автомобілі.

СОВЄТСЬКИЙ УРЯД ОПРИЛЮДНИВ історичні документи, що стосуються договорів з Китаєм з 1689 р. і з рр. 1858 і 1860. У коментарі до тієї публікації в „Ізвєстіях" обороняється „право" СССР до його далекосхідніх земель, до яких зголошує претенсію Комуністичний Китай.

ШВАЙЦАРІЯ ПЕРША ЗГОЛОСИЛА конкретний внесок на 34-членну Підготовну конференцію, яка 22 листопада почне нараджуватися у Гельсинках над великою панєвропейською конференцією, з участю також ЗСА і Канади. Швайцарія вказує на конечність створення такого технічного міжнародно - надзірного й арбітрального апарату, який всі можливі міжнародні конфлікти полагоджував би мирно, не допускаючи до вибуху воєн.

КЕРІВНІ ЮГОСЛАВСЬКІ КОЛА РІШУЧЕ ЗАПЕРЕЧИЛИ, наче б в Юґославії вводили будь-який рід сталінізму, — чи-то „старий сталінізм", який полягав на пануванні терору, чи „новий сталінізм", який виключав би будь-яку приватну власність і приватну торгівлю. Останні „чистки" й репресії прийшли, мовляв, внаслідку зловживання лібералізмом влади, що проявилось у надмірному збагаченні одної верстви громадян і постанні інфляції.

У ФРАНЦІЇ ЗАГОСТРЕНО приписи щодо уділювання приватних банкових позичок. Заморожено в банках дальших кругло 800 мільйонів дол., яких не вільно заторкувати для позичок, заборонено теж банкам давати в газетах оголошення щодо уділювання дешевих позичок.

ПІВДЕННО - В'ЄТНАМСЬКИЙ УРЯД СКОНФІСКУВАВ у Сайґоні чотири газети з неприхильними для президента Ніксона коментарями про вислід президентських виборів в ЗСА та за поміщення в одній з тих газет ворожої супроти Ніксона карикатури.

Хуан Перон повернувся до Арґентини і готується до перебрання влади

Буенос Айрес. — Поворот кол. арґентинського диктатора Хуана Перона до Арґентини після 17 років перебування на еміґрації зрушив усе політичне і суспільне життя столиці і цілої країни. Проте, до якої міри в Арґентині ще сильна і жива „перонівська леґенда", можна було ствердити, спостерігаючи десятки тисяч арґентинців, які маніфестували в честь Перона, а одночасно моторизовані військові частини, що їх стягнув в район аеродрому уряд, щоб не допустити до безпосередньої зустрічі кол. диктатора з десятками тисяч його прихильників. Як відомо, арґентинський військовий режим погодився на поворот Перона тільки у висліді несприятливого розвитку внутрішніх відносин в Арґентині, сподіваючися, що з його допомогою можна буде допровадити до наладнання політичного життя країни. З такими плянами повернувся Перон і цьому він дав вислів зараз після повороту 17 листопада, кажучи, що його бажанням є допровадити до єдности Арґентину, поділену від часу, коли його насильно усунено від влади у висліді перевороту в 1955 році. З тією метою, Перон вже на самому початку свого перебування в Арґентині відбув розмови з лідерами перонівського руху, а також з лідерами тих політичних груп, які його підтримують. Сучасний арґентинський режим боїться Перона і напевно буде робити всі заходи, щоб внеможливити оформлення уряду під його проводом. Вирішальну ролю в цьому змаганні прихильників і противників Перона відіграє той факт, що Перон сьогодні має вже 77 років життя і ледве, чи він буде фізично спроможний встановити поновно свою диктатуру в країні. Все таки, напередодні виборів в Арґентині, які мають відбутися весною наступного року, Перон матиме змогу відіграти у політичному житті Арґентини вирішальну ролю. В Арґентині „перонізм" становить своєрідну доктрину чи політичну програму для молодого покоління, а для старшого — остається ностальгією за минулим, коли в Арґентині був сповидний економічний прогрес і коли було багато праці та грошей. Очевидно, нікого сьогодні не цікавить те, якою ціною це сталося. Виявилося це вповні щойно після повалення його режиму в 1955 р., але за час диктатури Перона економічне положення Арґентини погіршало в такій мірі, що посьогодні арґентинському урядові не пощастило його виправити. Населення, однак, не приписує цього лиха Перонові, а вважає це за наслідок нездарности режиму, який прийшов після Перона.

Зміни у проводі Демократичної партії неминучі

Вашинґтон. — З найближчого оточення сенатора МекҐоверна інформують, що МекҐоверн є схильний піти по думці вимог провідних кіл Демократичної партії і погодитися на звільнення пані Джейн Вествуд з посади голови Крайового комітету партії. МекҐоверн, як повідомляють, підтримує кандидатуру Джорджа Мічелла, близького політичного дорадника сенатора Едмунда Москі. Пані Вествуд заявила, що у випадку кандидатури Мічелла, який пов'язаний з ліберально-центровим крилом партії, вона не ставитиме ніякого спротиву і погодиться уступити з посади голови. В демократичних колах надіються, що обрання Мічелла на голову Крайового комітету партії відновить внутріпартійну єдність, а одночасно будуть збережені в силі реформи, переведені на останній партійній конвенції в Маямі Біч. Мічелл належав до комісії, яка опрацювала внутріпартійні реформи під проводом сенатора МекҐоверна. Не з'ясована однак, позиція професійних спілок, але прихильники Мічелла твердять, що його вибір запевнений навіть у тому випадку коли Американська Федерація Праці і Конгрес Індустріяльних Організацій будуть проти його кандидатури.

Українські хори вшанували концертом у Ню Йорку пам'ять О. Кошиця

Ню Йорк. — В неділю 19 листопада тут в Тавн Голлі відбувся концерт трьох хорів у честь 50-тиріччя приїзду до Америки Української Республіканської Капелі під диригентурою Олександра Кошиця. У концерті взяли участь: мішаний хор „Думка" під диригентурою Олександра Берника, чоловічий хор „Прометей" з диригентом Михайлом Длябогою і дівочий хор СУМА „Жайворонки" з диригентом Романом Степаняком. Названі хори виступали окремо та наприкінці програми — всі три спільно, відспівавши три пісні по черзі із кожним з названих диригентів. Ціла програма складалася виключно з творів Олександра Кошиця, розпочавши її його релігійною піснею-молитвою „Отче наш". Як солісти виступали Наталка Худий Гусяк, Оля Гірняк, Марта Степаняк-Кокольська, Михайло Бурчак і Оленка Новицька-Замята. Загалом відспівано 16 пісень. Усім акомпаніювала Христина Зубрицька. Концерт організував і під його фірмою проходив нюйоркський хор „Думка" із співучастю названих двох хорів. Перед другою частиною концерту голова хору „Думка" Едвард Камінський у короткому слові згадав про заснування та приїзд до Америки славетної Республіканської Капелі О. Олександра Кошиця, яка відіграла історичну ролю в історії українського хорового мистецтва та пропаґанди українського імени в західньому світі своїми мистецькими виступами. Промовець вшанував теж приявні на концерті пані — Лідію Ординську, яка 50 років тому приїхала була з Капелею О. Кошиця до Америки, як одна з його співачок, і пані Нижанківську, що була при смерті Олександра Кошиця, згадав теж про інші особи колишніх членів Капелі Кошиця, які ще проживають в Америці. Не зважаючи на дуже погану дощеву погоду, на концерті було приявних коло 1 000 осіб.

КОНФЕРЕНЦІЯ УІТ ТА УСІ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Нюйоркська клітина Українського Історичного Товариства й Український Соціологічний Інститут влаштовують у п'ятницю 24 листопада ц. р. о г. 5-ій по пол. наукову конференцію з доповідями: проф. Богдана Винара на тему „Цілі і завдання Академічного Видавництва", д-ра Степана Ріпецького „Листопадовий переворот у світлі польської, совєтської і західньої історіографії" і д-ра Романа Дражньовського „Нові вимоги картографії". Відбудеться конференція в залі УВАН при 206 Вест 100 вул. у Ню Йорку.

Соціялістичний канцлер Брандт виграв парляментарні вибори в Німеччині

Бонн. У неділю 19 листопада ц. р. відбулися в Західній Німеччині парляментарні вибори, які принесли перемогу Соціял-демократичній партії канцлера Віллі Брандта. Вона здобула 230 посольських мандатів, а що союзна з нею Вільна демократична партія осягнула 42 мандати, то вони разом матимуть 272-членну більшість у 496-членній нижчій палаті західньонімецького парляменту. Управнених до голосування було 40,800,000 осіб, з чого голосували 91.4 відсотки. Голова колишньої керівної Християнсько - демократичної партії, Райнер Барзель, признав свою поразку і вислав Віллі Брандтові ґратуляційну депешу. Вибори відбулися за 10 місяців перед їхнім конституційним терміном, бо канцлер В. Брандт втративши в останньому парляменті виразну

Канцлер Віллі Брандт

більшість, розписав нові вибори, заявивши, що їх вислід означатиме довір'я чи недовір'я до його політики збоку народу. Його вигра була затвердженням його „нової східньої політики", націленої на замирення і співпрацю з комуністичними державами. Ця політика тепер буде продовжуватися.

Кіссінджер переведе в Парижі вирішні наради з в'єтнамськими комуністами

Париж. — У неділю 19 листопада прилетів до Парижу асистент президента Ніксона для справ крайової безпеки Генрі Кіссінджер у товаристві свого заступника генерала Александра Гейґа і заступника асистента державного секретаря для азійських справ, Вілліяма Суллівана. Всупереч дотеперішньому звичаєві, за яким Кіссінджер засекречував свої подорожі до Парижу, тепер його подорож була проголошена у Вашинґтоні наприкінці минулого тижня, а прибувши на летовище Орлі під Парижем, Г. Кіссінджер склав коротку заяву. Він виявив, що президент Ніксон, з яким він нараджувався напередодні свого відлету з Вашинґтону, доручив йому вести переговори „в дусі примирливости, гнучкости, поміркованости і доброї волі". Він заявив теж, що коли комуністична сторона проявить тепер „той сам дух зрозуміння і гнучкости", що його мала в останніх нарадах, то порозуміння буде швидке і повне. Але з американського боку заперечено, наче б можна сподіватися проголошення воєнного перемир'я ще в цьому тижні. Хоча Кіссінджер підкреслив, що він інформуватиме щоденно докладно представника Південного В'єтнаму, Фама Данґ Ляма, який під кінець минулого тижня прилетів з Сайґону, проте вважають за вірогідну річ, що Кіссінджер чи його заступник генерал Гейґ знову полетять до Сайґону, щоб остаточно дістати згоду від тамошнього президента Нґуєна Ван Тіє на складений у Парижі текст договору про воєнне перемир'я і замирення. Авторитетний представник Північного В'єтнаму Ле Дук То, з яким Генрі Кіссінджер стрічався був уже 20 разів і з яким остаточно склав минулого місяця проєкт договору, вернувся з Ганою до Парижу в минулу п'ятницю.

Заповідають зміну еміґраційних законів в СССР

Москва. — Департамент віз та реєстрації іноземців повідомив, що з 1 грудня ц. р. в життя увійдуть нові приписи щодо еміґрації з СССР. Ніяких точніших даних щодо змін у повідомленні не подано, хоч є сподівання, що мова буде про додаткові еміґраційні обмеження. Вже від якогось часу в Москві поширюються вістки, головно серед жидівських кіл, що уряд СССР даватиме дозвіл на виїзд тільки членам найближчої родини. Як досі, то совєтський уряд дозволяв, наприклад, жидам на виїзд, коли бажаючий еміґрувати міг доказати, що він має в Ізраїлі навіть дуже далекого кревного. Під знаком запиту є справа оплат для всіх тих, які покінчили в СССР високі школи. Еміґрант, який в СССР дістав науковий ступень доктора, згідно з законом мав „повернути державі" кошти навчання у висоті 30.000 рублів (36.000 долярів).

У Ню Йорку відбувся 10-ий Делеґатський З'їзд УНДС

Ню Йорк. — У суботу 18 листопада ц. р. відбувся тут у залі церкви св. Володимира 10-ий Делеґатський З'їзд Українського Національно-Державного Союзу. Проводила президія у складі: дир. І. Крамаренко — голова, М. Шпитко — заступник і М. Химич — секретар, а ген. А. Валійський був у почесній президії. Василина Шраменко відчитала протокол останнього з'їзду. Голова полк. П. Самойлів прочитав деякі письмові привіти, між ними від президента УНР в екзилі Миколи Лівицького, та список понад 30 інших таких привітів. З черги він виголосив звідомлення про стан УНДС та діяльність Управи. Інж. І. Шабельський звітував про фінансовий стан, а З. Івасишин звітував про редаґований ним квартальник „Тризуб". Голова Контрольної Комісії Нещадименко зголосив внесок на уділення абсолюторії Головній Управі. Ред. Іван Кедрин виголосив доповідь на тему: „Сучасна політична ситуація і ми". Після короткої дискусії, в якій найбільше місця займала справа недалекої сесії УНРади і справи, пов'язані з ситуацією у Державному Центрі УНР на чужині, схвалено уступаючій Управі довір'я та обрано нову Головну Управу у такому складі: полк. П. Самойлів — голова, — І. Шабельський, інж. Лимаренко, інж. Крамаренко, інж. Саленко і М. Шпитко — члени Головної Управи, — Д. Бакум і пані Шраменко — заступники. Пп. Нещадименко, В. Білинський і М. Сокіл — члени Контрольної Комісії, — З. Івасишин, Нещадименко і Білинський — члени редакційної Колеґії, — ген. А. Валійський, І. Крамаренко і Аделя Мирошниченко — Товариський Суд. Прийнято резолюції, що їх доповідав проф. М. Кучер, поручивши м. і. скликувати в майбутньому не з'їзди делеґатів, а членів УНДС-у. Після офіційної частини З'їзду відбулася товариська вечеря.

МИРЯНСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАКЛИКАЮТЬ ВЛАДИК І ВІРНИХ ДО ОБОРОНИ ПРАВ УКЦЕРКВИ

Філядельфія. — Як уже інформовано, Апостольські Делеґатури в поодиноких країнах звернулися з доручення ватиканського секретаря стану Кардинала Війо окремим листом до всіх Владик Української Католицької Церкви, пригадуючи їм неґативне становище Папи і Ватикану до помісности цієї Церкви. Пригадку вислано у зв'язку з пересилкою Першоієрархом УКЦ ї Верховним Архиєпископом Кардиналом Йосифом Сліпим цим Владикам для завваг та евентуального оприлюднення проєкту Архиєпископської Конституції УКЦеркви. У відповідь на цього листа Апостольських Делеґатур уже раніше проголосила свою Залву Рада Українських Організацій ЗСА за Патріярхат Помісної УКЦеркви, в якій говориться про заперечення Ватиканом прав на самоуправність УКЦеркви та 1) заявляється відданість і підтримку Голові Помісної УКЦеркви Верховному Архиєпископові Кардиналові Йосифові Сліпому, 2) висловлюється віру, що „об'єднані Ієрархи УКЦеркви дадуть належну відповідь на лист Ватиканського Державного Секретаріяту, 3) ствердюється, що „у світлі постанов Четвертого і П'ятого Архиєпископських Синодів Помісної УКЦеркви вражає своїм несправедливим і кривдячим трактуванням життєвої для нас справи", 4) закликається „ввесь наш Божий Люд до гідної і активної акції в обороні прав Помісної УК-

(Закінчення на 3-ій стор.)

Католицька аґенція про „Невдачу Кардинала Сліпого з огляду на ватиканську східню політику"

Мюнхен. — Як інформує „Шлях Перемоги" з 19-го листопада ц.р., під таким заголовком появилося звідомлення кореспондента (Е.Б.) Католицької Інформаційної Аґенції, в якому сказано (цитуємо за „Шляхом Перемоги):

"Спробу утворити для України католицький патріярхат Ватикан тепер офіційно відкинув. „Уточнення", яке розповсюднив ватиканський пресовий відділ в суботу 4 листопада, кидає трохи світла на російську галузь ватиканської східньої політики, яка досі виростала в темноті.

Кардинал Йосиф Сліпий, 80-річний Голова Української Церкви, який має осідок в Римі, розіслав усім своїм єпископам української екзильної церкви, яка є розсіяна по цілому світі, розпрацьований плян побудови патріярхату української церкви, який не тільки передбачував, що він буде патріярхом, але також і посередником Ватикану супроти московської церкви і правління.

На основі пресового повідомлення в римському щоденнику „Іль Темпо" Ватикан уважав потрібним оголосити уривки письма,

(Закінчення на 3-ій стор.)

Велика група дисидентів в СССР добивається амнестії для політичних в'язнів і скасування кари смерти

Москва. — До Верховного Совету Совєтського Союзу звернулася із петицією в справі амнестії для політичних в'язнів велика група дисидентських діячів, очолених головою Комітету для оборони прав людини акад. А. Сахаровим. У своєму клопотанні вимагають вони проголошення амнестії в цьому році, коли припадає 50-річчя створення СССР. Одночасно із цим до Верховного Совету подано другу петицію з вимогою скасування стосованої часто в СССР кари смерти. Ця друга петиція мотивована тим, що кара смерти суперечить людській моралі і не може бути усправедливлена ніякими суспільними інтересами. Обидві петиції були передані до Верховного Совету ще 13 вересня ц.р., тобто безпосередньо перед його черговою сесією. Крім Сахарова підписали ці клопотання п'ятдесят інших діячів науки, літератури і мистецтва, між ними видатний фізик Міхаїл А. Леонтович, математик Ігор Шафаревич, письменники Лідія В. Чуковська, Веньямин А. Каверін, Владімір Максімов і київський прозаїк Віктор П. Некрасов, челіст Мстислав Л. Ростропович, донька кол. совєтського міністра закордонних справ Татяна М. Літвінова, два вчені жидівського походження — електрохемік Веньямин Г. Левіч, спеціяліст в ділянці автоматичної контролі Александер Лернер та інші. Підписи під ці петиції збиралися протягом чотирьох місяців, від 4 травня до 5 вересня, коли їх підписав у Києві Віктор Некрасов. Кількість політичних в'язнів в СССР оцінюють на десятки тисяч.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

В НЮ ЙОРКУ БУДЕ ВІДЗНАЧЕНО ПАМ'ЯТЬ ОЛЕНИ ТЕЛІГИ

Ню Йорк (Р.К.) — Заходами Об'єднання Українського Православного Сестрицтва нью-йоркського - нюджерського деканату та 1-го Відділу Українського Золотого Хреста, в неділю 3-го грудня ц. р. буде відзначено 30-ту річницю трагічної смерти поетки - революціонерки сл. п. Олени Теліги, розстріляної ґестапом в 1942 році в Києві. В катедрі св. Володимира 160 Захід 82-го вул. в Ню Йорку, зараз після Служби Божої о год 12-ій дня, буде відправлена Панахида. Опісля в залі тієї ж катедри відбудеться Академія. Слово про пок. Олену Телігу виголосить д-р Галина Лащенко. В мистецькій частині беруть участь — співачки Ганна Шерей та Тамара Лихолай. Рецитує Рома Шутан.

П'ЄСА „ЗА СЕСТРОЮ" В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — У суботу 25 листопада о 6-ій г. вечора в залі Фешен Індастрі Інтитуту при 225 Захід 24-та вулиця Театральна Студія Молоді при парохії св. Володимира й Ольги в Чикаго під мистецьким керівництвом Л. Цепинського покаже в його інсценізації п'єсу „За сестрою" А. Чайковського. У виставі беруть участь 60 осіб талановитої молоді, дія відбувається в часах Козаччини в Україні. Наступного дня, у неділю 26 листопада, о 3-ій г. Студія покаже цю ж велику виставу, зі співами й танцями, у Філядельфії, в залі Бенджамін Френклін Гайскул при Брод і Спрінґ Гарден вулицях. Квитки в Ню Йорку: „Сурма", „Еко", „Арка", квитки у Філядельфії: „Оріон", „Космос" та у п-ва Лукашевичів при 24 і Брови вулицях.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Треба знати міру

З-посеред величезної сили коментарів у міжнародній пресі з приводу висліду президентських виборів 7 листопада ц. р. в Америці на особливу увагу заслуговує стаття Арама Бакшіяна, одного з помічників президента Ніксона у зладжуванні його промов, п. н. „Мекґовернізм — Хай спочиває в мирі" у „НИ Таймсі" 17 ц. м. МекҐоверн програв, читаємо там, бо американський нарід не любить, щоб Америку представляли, як експлуататора, агресора і джерело всіх лих. Американський нарід не погодився з поглядом МекҐоверна, що Америка хвора і треба лікувати її радикальними реформами за рецептами европейського соціялізму з минулого сторіччя. Американці відкинули стосування до сучасного стану в Америці реторики пуритан з минулого сторіччя, що тут усе гниле, безвартісне, і що треба все від споду нищити й перебудовувати. Американці відкинули теж теорію, що треба відбирати від багатіїв їхні мастки і вирівнювати ними матеріяльний стан бідних верств народу. Бо робітництво в Америці належить вже до середньо-заможної кляси, яка не погоджується на те, щоб працюючих людей ставили на одну дошку з ледарями...

Кожна відповідальна людина, кожний громадський діяч і тим паче кожний державний муж мусить мати глибоке вичуття автокритицизму — критицизму супроти потреб і недуг суспільства, — критицизму супроти зроблених помилок, що їх не треба повторювати. Без такого критицизму, без відваги вказувати на суспільні недоліки громадянство застрягло б у трясовинні самовдоволення, найбільшого психологічного джерела маразму. Це власне одно з завдань вільної преси вказувати раз-у-раз на те, що вимагає направи, — у цьому вона й різниться від преси комуністичної та взагалі у країнах диктаторських режимів, де не вільно писати нічого немилого про існуючий режим та його носіїв. Але й у тому критицизмі мусить бути міра, якою є почуття безсторонности і справедливости.

Це стосується і української проблеми в найширшому розумінні. В Совєтській Україні повно всілякого лиха. Але треба відрізняти режим від народу, від його росту, від його осягів в отих найважчих умовинах. І далеко не все неґативне у вільній українській громаді, в діяспорі та, зокрема, в Америці. Є хиби і недоліки як на верхівці, так і в громадській гущі, але є також величезні осяги в усіх ділянках. Слід мати міру як у критиці, так і в похвалах.

Апатія уярмленого народу

Західня преса цікавиться прикметним для нинішніх відносин в Чехо - Словаччині явищем: загальної суспільної апатії та заінтересування тамошніх громадян головно „еміґрацією до шлунка" — за саркастичним висловом чехів, які звернули свою енерґію в сторону доброї кухні, ресторанів і нічних клюбів. Комуністичний провід в ЧССР свідомий тієї течії і стурбований нею. Він знає, що режим Ґустава Гусака, котрий „вичистив" з державної адміністрації, літератури, високого шкільництва та робітничих рядів усіх симпатиків Александра Дубчека, який хотів надати „людського обличчя" чеському комунізмові, що той режим в народі зовсім не популярний. І комуністичні специ від ідеології намагаються знайти способи, як змінити в чеському й словацькому суспільствах той настрій апатії.

Головним засобом, як це осягнути, мають стати старання комуністичного проводу — переконати чехів і словаків, що теперішній високий їх добробут, багата продукція ужиткових товарів, експортованих до Польщі й СССР, та стан спокою і безпеки — це заслуга комуністичного режиму, встановленого після совєтської інвазії в 1968 році. Деякі розумніші комуністичні проводирі здають собі справу з того, що замало матеріялістичного арґументу, щоб прихилити нарід до ненависної йому влади. Тому вони рекомендують „обмежений" імпорт західньої літератури та приваблення частини з-посеред 40.000 чеських політичних еміґрантів до повороту. Але можна грубо сумніватися, чи такі поверхові й частинні засоби змінять настрій апатії і байдужности, що прийшов в реакції на масові репресії, якими режим Гусака здавлював прояви ненависти до аґресорів та їх прислужників.

Критичним для режиму Гусака може виявитися час після плянованої східньо - західньої конференції „Про безпеку і співпрацю" в Европі. Москві та конференція потрібна, щоб забезпечити за собою територіяльний стан свого посідання в Европі. Але Захід ставить за передумову „безпеки і співпраці" бодай частинне зліквідування залізної заслони, отож свобідніший „обмін ідей". У практиці це означало б свобідніший доплив людей, книжок і авдицій з Заходу. Комуністи цього бояться. „Суперництво ідей" не може вийти у користь комунізму серед чехів, які вилікувались з своєї давньої недуги русофільства.

НІКСОН І ЗАКОРДОННА ПОЛІТИКА

Нема ніякого сумніву, що велика виборча перемога президента Ніксона в немалій мірі була наслідком його успіхів у ділянці закордонної політики, дармащо лише з історичної перспективи можна буде вирішити, чи його подорожі до Пекіну й Москви принесли добро Америці і вільному світові. Але Ричард Ніксон безперечно виявив у закордонній політиці ініціятивність, особисту відвагу робити непопулярні ходи, наражаючи себе на докори збоку консервативного крила власної партії, виявив рішучість і динамізм. В Америці й у всьому світі відомо, що спеціяльністю Ніксона, за знанням справ і замилуванням, є не внутрішні, а закордонні справи і що він сам безпосередньо керує закордонною політикою. Він теж „відкрив" у 1968 році професора Гарвардського університету Генрі Кіссінджера в штабі Нюйоркського губернатора Нелсона Рокефеллера і зробив його своїм найближчим співробітником та дорадником у справах закордонної політики, залишивши державному секретареві Віллямові Роджерсові турботу за величезний апарат дипломатичних представництв у 125-ох країнах світу (у 10-ох державах з різних причин нема тепер американських амбасадорів).

З перевибором Ричарда Ніксона закордонна політика Америки буде продовжуватися по тій засадничій лінії, на яку вказав у пресовому інтерв'ю голова республіканської меншости в Палаті Репрезентантів конґресмен Дж. Форд: „Американські виборці відвернулися спиною до ізоляціонізму". В'єтнам, Китай і переговори з СССР про обмеження стратегічної зброї, переговори про поширення торговельних взаємин з СССР, у деякій мірі відношення до ізраїльсько-арабського конфлікту — це ті головні проблеми міжнародної політики, які в оцінці американських виборців виявили правильний підхід збоку президента Ніксона. Але час не стоїть на місці і з його поступом змінюються відносини, вимагаючи зміни й закордонної не так політики, як тактики. Найбільшим поштовхом до такої зміни буде замирення у В'єтнамі.

Нічого й казати, що найближчі дні-тижні вимагатимуть від президента Ніксона та його дорадників найбільшої енерґії й зручности, щоб довести до перемир'я у В'єтнамі і створення там таких умовин, в яких комуністи хитрощами, підривною роботою і зброєю не захопили б влади. Найпершим засобом проти такої загрози були масові нові доставі різнорідної зброї Південному В'єтнамові в останніх двох тижнях. Ніксон — читаємо в коментарях добре поінформованих американських політичних аналітиків — покладає надію на замирення у південній частині Азії головно внаслідок „переситу" В'єтнамською війною у Пекіні і в Москві. В тих обох центрах, які постачали Північному В'єтнамові зброю і нацьковували його проти „американського аґресора", прийшли буцімто до переконання, що та протиамериканська політика просто не виплачується: занадто виснажує грошово й політично і не дозволяє нав'язати з Америкою таких відносин, з яких можна було б користати для власного народного господарства, для свого технічного піднесення і поширення культурних зв'язків.

З припиненням В'єтнамської війни увага Ніксона звернеться у більшій мірі в сторону Европи. Британський прем'єр Едвард Гіт застерігся проти натяків своїх земляків, начебто приступлення Британії до Европейської Економічної Спільноти відверне Британію від союзу з Америкою. „Ми не станемо антиамериканцями, а станемо проевропейцями", — заявив він. Політика ЗСА буде примушена достосуватися до ситуації, і, замість мати діло з 17-ма окремими державами вільної Західньої Европи, матиме діло з 9-членним бльоком ЕЕСпільноти, який політично й економічно, не формально, але фактично репрезентуватиме цілу Західню Европу.

Тому найпершою подорожжю Ніксона за кордон в його другій каденції заповідають подорож до Европи. Коли західньоевропейським країнам залежить на дальшому військово - політичному союзі з Америкою, яка тримає „атомову парасолю" над Західньою Европою, то Америці залежить на більшому експорті своєї промислової та рільничої продукції до Европи. З поширенням ЕЕСпільноти та її більшим усамостійненням це не буде легкою справою і вимагатиме довгих та впертих переговорів, особливо щодо міжнародної монетарної системи, яка залишається далі актуальною проблемою. Ніксон сам заповів теж, що він спеціяльну увагу присвятить справі замирення між Ізраїлем і арабами.

Совєтам, як відомо, дуже залежить на паневропейській конференції безпеки, де вони дістали б, так би мовити, міжнародну санкцію на їх післявоєнний стан посідання. Держави Північно-Атлантійського Союзу (НАТО), погодившися на таку конференцію, узалежнили її від паралельної конференції в справі „збалянсованої" обосторонньої редукції збройних сил в Середущій Европі, що становить надзвичайно складну проблему. Генеральний секретар НАТО, голляндський д и п л омат Люнс, як і головний командувач збройних сил НАТО ген. Е. Гудпастер, недавно заявляли про дальшу актуальну загрозу збоку Совєтів, і тому можна сподіватися, що НАТО, де на його 15 членів 8 є членами ЕЕСпільноти, не піде на гачок совєтських голословних миролюбних заяв.

Очевидно, що відносини Америки з різними країнами світу залежатимуть в не малій мірі від ситуації в тих країнах. Ось 19-го цього місяця відбудуться парляментарні вибори в Західній Німеччині, які вирішать, чи залишиться там соціялістичний канцлер Віллі Брандт, чи прийде християнсько-демократичний, більш консер-

(Закінчення на стор. 5-ій)

Любов Коленська

ЗА ПРИВЕРНЕННЯ АВТОРИТЕТУ БАТЬКА

Президент Ніксон в інтерв'ю з Ґарнет Д. Горнером, кореспондентом газети „Вашинґтон Стар-Нюз", сказав слова, які на сторінках „Н. И. Таймсу" зійшлися з думками, висловленими проф. Лоренсом Фуксом, автором книжки „Родинні справи". Президент заявив, що вже найвища пора покінчити з ерою необмеженої свободи — ерою „все дозволене". Пересічний американець, мовляв, подібний до дитини, якій дозволяється всілякі забаганки і примхи. З такого типу людини може вийти тільки крихка, зіпсована, слабка індивідуальність. Пора створити нову еру, в якій у кожного американця твердо й непохитно запанує почуття відповідальности і самодисципліни.

Проф. Лоренс Фукс пише, що людина від інших сотворінь на світі відрізняється прикметами, притаманними тільки людській расі. Це, зокрема, довге, безпомічне й залежне від матері дитинство і великий авторитет батька. Одначе, якраз ці прикмети стоять нині в ЗСА під безустанними атаками.

Приглянься атаці на родинну клітину. Один із часто вживаних арґументів, коли йдеться про „визволення" жінок і дітей, це — деструктивний вплив невротичних і авторитарних батьків. Чужинці у підкреслюванні найгірших прикладів домінантности батьків добачають джерело а м е р иканського культу індивідуалізму. І як не дивно, але чи не найбільший сьогодні оборонець дитячої самостійности проф. А. С. Нейл вважає, що накидати дитині щось силою авторитету — недобре і шкідливо. Дитина, каже він, не повинна нічого робити доти, поки не прийде до власного переконання, що дану річ потрібно зробити. Одначе, ця порада, як і тисяча інших, стоїть у рішучій суперечності зі здоровим глуздом і щоденним досвідом.

Ще президент Джефферсон писав, що американські батьки більше як в інших країнах стараються защепити своїм дітям самостійність. Але, немов на глум, уся виховна праця, вкладена в тому напрямі, не принесла очікуваних результатів, і серед молоді відчувається щораз більше брак батьківського авторитету, світогляд у неї затьмарений песимізмом і — на диво — вона зовсім не самопевна.

Досліди виявили, що найбільш відчужені від свого дому і громади ті молоді люди, що їх батьки надмірно любили, розпещували і все їм дозволяли. Якраз ці діти не завважували у своїх батьків заінтересування їхнім вихованням. І навпаки, існують дуже виразні познаки, які вказують на те, що авторитетність батьків витворює в дитині сильне почуття індивідуалізму. Тільки не можна авторитетности батьків змішувати з авторитарністю і тиранією. Виховання на засаді „все дозволене" зроджує в дитині почуття безпорадности і витворює комплекс неповновартости.

Діти і молодь не раз переходять межі дозволеного, але в своїх болючих помилках вони шукають захисту в батьків, шукають їхньої любови і допомоги у розв'язуванні конфліктів. Але як часто буває, що їм нема в кого порадитись, в кого поспитати! Це правда, що авторитарні мати чи батько можуть легко здавити індентичність своєї дитини, одначе батьки, які „все дозволяють", не дають їй можливости віднайти себе, пізнавши межі дозволеного і забороненого.

Часто і слушно (скільки про це вже пишуть в сучасних журналах!) завважується, що і чоловіки мусять брати участь у домашній праці, у вихованні дітей, одначе як мало говориться про справу авторитету. А занепад авторитету батька в ЗСА є чи не найсерйознішою проблемою, яка стоїть перед американською родиною.

Сучасна родина в Америці потребує сильного батька — це ніяк не означає повороту до старосвітського патріярхату, при якому з думками та бажаннями жінок і дітей не рахувались. Тепер, на жаль, велетенське число американських батьків пішло в іншу екстрему — в полон культу самостійности, при якому дітей перевантажується тягарем приймання рішень у надто ранньому віці, внаслідок чого витворюється в них постійне почуття провини.

У здоровій родині немає точно відміряного часу, протягом якого батько перебуває з дітьми і в який спосіб він з ними перебуває, немає питання, чи мати, чи батько є авторитетом. Одначе, де сказано, що це мусить мати, а не батько, який каже дитині, коли йти спати, коли встати і їхати до школи? Чому це лише мати мусить ходити на конференцію з учителями, чому це лише мати мусить чекати, коли дитина повернеться додому?

Це правда, що чоловіки в Америці несуть неймовірний тягар, і годі на них накладати додаткові обов'язки. Американський спосіб життя дуже важкий для чоловіків — статистика смертности і захворінь, спричинених нервовою перенапругою, виразно на це вказує. Але віднова позиції батька в родині, як авторитету, не менш потрібна для оздоровлення американської родини і для вирощення здорових, здисциплінованих і корисних громадян.

ДОШКІЛЬНЕ ВИХОВАННЯ

Редаґує Олена Климишин

ВАЖЛИВІСТЬ ДОШКІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ

Простора кляса садочка здебільша переповнена малими аспірантами школи. Це чудова ляборatorія для студій людського духа, маленьких людей. Це немов калейдоскоп, повний мінливих картин та різнобарвних кольорів. І тут учителеві садочка, чи як американці його називають „кіндерґардену", припадає роля першому оцінити духові вартості кожної дитини, зокрема на підставі власних спостережень та інформацій про дитину, які одержить від її батьків.

Зупинюся на розмежуванні дітей на дві групи: тих, які звертають на себе увагу своїм інтелектуальним рівнем та поведінкою, і дітей пересічних. З о с е реджуюся на перших.

Уже в перших днях навчального року учитель знайомиться з усіма учнями своєї кляси, починає розрізняти їх за провідницькими прикметами, проворністю, винахідливістю, уважливістю та цікавістю. Коли учитель впроваджує якесь нове заняття чи застосовує запляноване спосіб подачі матеріялу, він слідкує за реакцією його учнів і відразу завважує, що деякі діти не задовольняються поданим, а домагаються чогось більше, щоб заспокоїти своє зацікавлення, а часом і спроможності. Інтелектуальні спроможності дитини проявляються звичайно в розмові, дискусії, розповіді та абстрактному розумуванні. Її ентузіязм в набуванні нового досвіду, пильна обсервація того, що діється в клясі, є покажчиками, що мається діло з одиницею, спроможною сприймати науку куди швидше, як пересічна дитина. Найвиразніше відзначаються прикмети дитини, коли вона бавиться. Розумна, певна себе дитина поступово перебирає у свої руки провідництво в грі чи забаві і починає створювати такі ситуації, в яких може себе якнайбільше проявити спершу у відношенні до однієї дитини, а згодом і до цілого гурту. Такого роду діти, звичайно, домагаються, щоб на них накладали певну відповідальність. Вони також є добрими помічниками вчителя в підході до тих сором'язливих і менше зрілих учнів зі своєї кляси, які часом справляють враження, що не доросли до школи.

Хтось поставив питання: звідкіля беруться ті, що передують у клясі? Є загальновідомим фактом, що у формуванні особовости діють три найголовніші чинники: спадкові вартості, вроджені обдарування і вплив оточення, в якому дитина зростає. На два перші чинники найменше можемо впливати, але третій накладає на батьків священний обов'язок докласти всіх зусиль, щоб вплив оточення залишив якнайкорисніші сліди на їхній дитині.

Поспіх навантаження обов'язками і нервова напруга сучасного життя не створюють пригожих умовин для вирощування аж надто делікатного та дуже чутливого нового паростка людського роду. І тут виручають різного роду інституції для дошкільного навчання: садочки, світлички тощо. Так вишколена, досвідчена вчительська сила за відповідно побудованою програмою і з умілим підходом до дитини йде назустріч всім вимогам дитячої натури. І там дитина набирає першого життьового досвіду в зустрічі з такими самими „маленькими громадянами", як і вона сама. Недаром сучасні психологи поклали такий великий акцент на дошкільне виховання, що й теперішнє сторіччя назвали „віком дитини".

Якщо б батьки збагнули, яка велика вартість цього виховання і як воно допомагає дитині у сприйманні дальших шкільних дисциплін, напевно не жаліли б ні гроша, ані труду, щоб його забезпечити своїй дитині. Його можна дати лише в роках 3-5, а пізніше, хоч би і як хотіли, на нього місця вже немає.

Ірина Тарнавська
Детройт

Британія стурбована напливом поштових посилок із бомбами

Лондон. — Британсь к и й міністер внутрішніх справ Роберт Карр зголосив у своїй промові в парляменті 13 ц. м. пересторогу на адресу закордонних амбасад у Британії та окремих закордонних д и п л о матів, щоб не сприяли в будь-якій мірі тероризуванню британсь к и х громадян поштовими посилками із вибуховими матеріялами. Названий р е ч н ик британського уряду різко натаврував ту акцію, як „трусливу кампанію", яка „не залякає ніякого відтинку британського с у с пільства". Карр ствердив, що виявлено 19 таких листів з вибуховими матеріялами, які наспіли до Лондону та Глескову й були адресовані до видатних англійських жидів або компаній, що ведуть торгівлю із Ізраїлем. Тільки один такий лист поранив одного купця. Карр заперечив, наче б з Індії прийшла була будь-яка пересторога; ані британський уряд ані Інтерпол (міжнародна поліція) нічого про таку пересторогу не чули. До Лондону прибувають щоденно два мільйони листів з закордону. У Різдвяному періоді те число потрійне. Всі мішки з поштою від Індії зупиняться на поштовій роздільні і фахівці перевіряють їх. В індійському парляменті опозиція атакувала уряд Індіри Ганді, що індійська закордонна політика, яка підтримує арабів, сприяє тій кампанії поштових посилок із вибуховими матеріялами. Закидувано урядові недбальство, з вини якого дотепер не виявлено винуватців.

Кость Паньківський

АНДРІЙ М. ЛІВИЦЬКИЙ

Слово на посвяченні пам'ятника на могилі в Бавнд Бруку

Урочистість п о с в я чення Владикою Мстиславом пам'ятника на могилах св. п. президента Української Народньої Республіки Андрія Лівицького і його дружини Марії відриває увагу від буденних наших особистих і громадських проблем та труднощів. Це ж свята українська земля на американському континенті приймає по довгій життьовій мандрівці втомлених дітей своїх і притулює їх до свого лона. Український народ не може вшанувати їх на своїй рідній землі. Ми вдячні Всевишньому, що благословив почини Владики Мстислава і дав йому сил перевести в діло створення цього українського Пантеону на чужині. Тут спочиватимуть Президент і його Дружина у тіні Церкви-Пам'ятника, поблизу Хреста з намогильною плитою його великого попередника Симона Петлюри, недалеко могили його наслідника Степана Витвицького, серед своїх громадян, своїх співробітників, свого воїнства.

Більше як сімдесят років минуло з часу, коли в Києві зійшлися життьові шляхи однолітків - студентів Марії Ткаченко і Андрія Лівицького. Зустрілись вони на терені Української Студентської Громади і Революційної Української Партії. Свої перші кроки на громадській роботі ставили у час, коли в усій Европі на переломі сторіч ішли політичні й суспільні зміни. Для українського народу, роздертого і зламаного займанцями, починалася нова епоха, в якій мали реалізуватися ідеї що становили головний пункт програми — ідея самостійности України, ідея боротьби за неї. Вони вміли знайти своє місце в тій епосі, розпізнати і зрозуміти її глибоку політичну і суспільну течію. Обоє віддалися повністю з молодечим захопленням праці, яка давала велике особисте вдоволення, а одночасно несла із собою постійну небезпеку.

Велика революція 1917 р. поставила зразу обов'язок державницької праці. І вони стали до неї негайно. Андрій Миколайович, палкий революціонер, коли був час революції, став державним мужем, коли „свято революції" скінчилося. Висувався швидко, виростав і дозрівав у гарячій атмосфері державного будівництва. Марія Варфоломіївна, яка ділила з ним тягар і небезпеку роботи революціонера, підтримувала його працю як політика і державника. Одним шляхом і одною думкою ішли вони обоє як вірні товариші крізь своє життя. Андрія Миколайовича обрано делеґатом волосного, а незабаром після того повітового народного збору, повітовим комісаром у Золотоноші, а на губерніяльних зборах — губерніяльним комісаром Полтавщини. Київські товариші знали його з спільної революційної діяльности. Тепер пізнали його широкі кола громадянства.

Після усунення гетьманської влади нова революційна влада, маючи вже певний досвід у керівництві державними справами, бажала увести розбурхане революційне життя в правно-конституційні форми, шукала правної апробати свого чину у народного представництва. Вона покликала Андрія Лівицького, і він прибув до Києва. Йому доручили складення проєкту закону про Трудовий Конґрес, переведення виборів, скликання і керівництво Конґресом — цим новим парляментом України. І він це доручення виконав. Конґрес ухвалив основні закони Української Держави і в річницю проголошення самостійности довершив акту злуки українських земель. Синтеза сміливої революційної ініціятиви, правни ч о ї ерудиції і дипломатич н о г о хисту поклали початок державно - правного стану в оперті на волю народу — стану, який зобов'язує нас донині.

Широкі кола західньоукраїнського громадянства мало знали особу Андрія Лівицького. Його ім'я було навіть непопулярним у зв'язку з його підписом на Варшавському договорі. А молодша наша ґенерація його майже зовсім не знає. І в цьому велика шкода. Бо Андрій Лівицький — це один із найкращих українських політичних і державних мужів першої половини XX сторіччя і в нього можна багато навчитися.

Майже всі міжнародні договори України, починаючи Переяславським, не принесли користи нашій державі. Тяжкі обставини історії не дозволяли нам диктувати нашим сусідам свою волю. Противники, затрачуючи погляд на цілість Варшавського договору, піднесли його клявзулю про західні кордони України на чоло, так ніби це якраз вона була найважливішою його частиною. Гаряче чуттєве осудження викликало розбиття наших національних сил і пристрасну полеміку, яка не затихла й до сьогодні. А підпис Андрія Миколайовича на договорі, який являв собою тимчасовий тактичний хід української закордонної політики в примусовому положенні, ніколи не становив суті його діяльности і його досягнень.

Віддаль часу дозволяє нам спокійно оцінити ролю, яку він відіграв в історії українського народу. А ця історія дбайливо нотує все, що в його особі було велике, і все, що було мале. Час виділяє тільки те, що буде зміцнювати нас сьогодні і на майбутнє, перепалює його в своєму вогні, відкидає жужіль і залишає чистий метал. Постає з того особа Президента може не зовсім така, яким він був за життя, але в тому своєму перетворенні вона підтримуватиме і скрупльуватиме народ у його боротьбі.

Андрій Лівицький відзначався бистрістю ума, гнучкістю тактики, великим умінням притягати людей, співпрацювати з ними, погоджувати різниці поглядів своїх співробітників, відзначався відвагою приймати рішення і відповідати за них. Мав політичну візію-дар такий цінний для політика, але такий рідкий, дар передбачати напрямок розвитку подій. Був послідовним д е р жавником, беззмінно і без хитань стояв на позиціях державної самостійности, намагаючись Україну утримати на міжнародній сцені і не допускати до повороту її на внутрішнє поле большевицько-російської імперії, тобто до стану неіснування.

І таким бачимо Андрія Лівицького в усіх найтрудніших моментах його активного політичного життя, ввесь довгий час праці в різних органах Державного Центру.

Як член Трудового Конґресу в січні 1919 року він відіграв вирішну ролю, коли серед розбурханого моря революції, серед шаленої большевицької пропаґанди треба було встановити, який принцип покласти в основу державного будівництва України — „демократію" чи „совєтську трудову систему"? Конґрес прийняв його становище стояти на позиціях демократії.

Як голова уряду, в листопаді 1920 року він стояв у рядах воїнства і громадянства, в найчорніший день українського війська, коли воно, зраджене польським союзником, уступаючи перед перевагою б о л ьшевицької Москви, переходило Збруч. Його особиста присутність у цьому трагічному моменті була свідоцтвом моральної єдности в думці і чині — державного проводу і свідомої і вірної частини народу. Вона стала причиною прив'язання і відданости того громадянства і того війська аж до його смерти.

Як заступник голови Директорії, у хвилинах найвищого випробування, в травні

(Закінчення на стор. 5-ій)

Ювілей 80-ліття Верховного Архиєпископа Йосифа VII в Честері, Па.

У неділю, 29-го жовтня 1972 р. місцева громада відзначила ювілей 80-ліття народин Первоієрарха Української Католицької Церкви — Верховного Архиєпископа Кир Йосифа VII. Підготовою свята зайнявся місцевий Відділ Т-ва за патріярхальний устрій УКЦеркви в Честері, Па.

О год 4-ій по полудні сотрудник Церкви Святого Духа о. Ю. Маркевич відправив торжественну Літургію в намірені Ювілята. Проповідь виголосив місцевий парох о. Петро Липин, у якій підкреслив місію Ювілята служити Богові й українському народові. Під час Служби Божої співав церковний хор під орудою В. Корчинського. Опісля відбулась академія присвячена Ювілятові в авдиторії цілоденної школи церкви Святого Духа. Академію відкрив голова місцевого Т-ва за патріярхальний устрій УКЦеркви Дмитро Мінчак. Головну промову виголосив голова Крайового Т-ва за патріярхальний устрій д-р Мирослав Навроцький. Прелеґент представив тернистий, життьовий шлях нашого Первоієрарха. Промовець заявив, що треба спільної дії, перш за все наших владик, — а з ними священиків і мирян щоб вороги не знищили нашої Церкви.

У мистецькій частині виступала Христя Малицька, яка відспівала дві пісні, акомпаньювала їй Ліда Грабова. Відтак відчитала декламацію Дарця Стельмах. Квартет сестер Малецьких відспівав пісню до слів Лесі Українки. У заключній частині академії брав участь хор церкви Святого Духа під керівництвом В. Корчинського, акомпаньювала Лідія Грабова.

Академію закінчено відспіванням многоліттєвія Верховному Архиєпископові Кир Йосифові VII та „Боже Великий".

В. А.

МИРЯНСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАКЛИКАЮТЬ ВЛАДИК І ВІРНИХ ДО ОБОРОНИ ПРАВ УКЦЕРКВИ

(Закінчення з 1-ої стор.)

Церкви", зокрема до висилки листів до всіх українських католицьких Владик „із підкресленням повної підтримки їх безперервних заходів для розбудови автономноОї структури УКЦеркви" та висилки листів до Папи Павла VI через крайові Апостольські Делеґатури із номної структури УКЦеркрархією УКЦеркви на чолі з Верховним Архиєпископом в реалізації історично обґрунтованого права на самоуправність Помісної УКЦеркви".

Тепер у цій самій справі публікує свого відкритого листа до Українських Католицьких Владик Крайова Управа Т-ва за Патріярхальний Устрій Української Помісної Католицької Церкви, закликаючи їх до „опротестування і відкинення ображаючу Вашу владичу гідність листа Кардинала Війо та стати гідно, достойно і рішуче в обороні прав Української Помісної Католицької Церкви, народу та нашого Первоієрарха". В листі, повний текст якого надрукований на іншому місті в цьому числі „Свободи", вкінці стверджується, що „Схвалення і введення в життя Конституції УПКЦ та завершення її структури Києво-Галицьким Патріярхатом це акт, якого загал вірних вже довго очікує"...

Рівночасно із цими заходами, Т-во за Патріярхальний Устрій УКЦеркви вже проголосило та організує в найближчу суботу, 25-го листопада від полудня до год. 7-ої вечора перед Апостольською Делеґатурою у Вашинґтоні велику маніфестацію-демонстрацію в цій справі, а поодинокі ближчі і дальші громади організують поїздки автобусами на цю маніфестацію.

З Европи вже наспіли повідомлення, що різні англійські, французькі, німецькі та інші европейські газети використали розіслане Т-вом за патріярхальний УКЦеркви пресове повідомлення в справі становища Ватикану та заперечення його Секретаріятом Стану прав на помісність УКЦеркви.

Католицька аґенція про „Невдачу Кардинала Сліпого"...

(Закінчення з 1-ої стор.)

що його розіслав державний секретар кардинал Жан Війо через відповідних своїх нунціїв українським єпископам на вигнанні. В цьому стоїть виразно, що „Українська Церква не є піднесена до патріярхату та що поза святим престолом немає ніякої іншої юрисдикції над ординаріятами поодиноких єпископатів. Іншими словами — пишеться в цьому звідомленні пресового відділу — навіть коли в українській церкві окремі групи єпископів підчинені митрополитові, залишається в силі "infra romanum pontificem", тобто єпископи підчинені лише римському папі, і ніякому іншому церковному авторитетові.

Плян Сліпого, крім релігійної, мав також і політичну сторінку: на його гадку український патріярх більше надавався ніж римський кардинал, щоб п'ятнувати переслідування католиків та їх священиків і єпископів в Україні. Як відомо, частину тамошньої католицької громади прямо включено в російську православну церкву. Не один раз кардинал Сліпий в гірких словах обвинувачував ватиканську дипломатію, що вона іґнорує проблему української церкви. Князь церкви, що після довгорічного ув'язнення був 1963 року за інтервенцією папи Івана XXIII випущений з російських казематів, востаннє під час єпископського синоду восени 1971 р. в Римі, закинув, що Ватикан мовчить „з причини політичної доцільности". В одній римській парафії українців Львівський Верховний Архиєпископ створив музей з предметами і пам'ятками „Мовчазної Церкви".

Ватиканські відвідувачі у Москві, між ними голова Секретаріяту З'єдинення віри кардинал Ян Віллебрандс, секретар "propaganda fide" архиєпископ Серджіо Пінедолі та навіть „міністер зовнішніх справ" Ватикану архиєпископ Аґостіно Касаролі досі офіційно не заявилися проти претенсій російсько-православної церкви на християн України, ані проти невизнавання їхньої унії з Римом. Виглядає, що Ватиканська дипломатія не дає собі перешкоджати у своїх довготривалих стараннях „нетерпеливим" кардиналом Сліпим. На думку обсерваторів ватикансько-московська зустріч на вершинах після оцього „з'ясування посунулася крок вперед і мусітиме займатися також українським питанням."

ХОЧА ПОКІЙНИЙ ПРЕЗИДЕНТ ДЖОН КЕННЕДІ ніколи не був малярем і поважно не ставився до свого малювання — його малюнок продали за 25 000 долярів. В Александрії, Вірджінія, власник антикварної крамнички колись купив малюнок Кеннеді за 2 500 долярів, а тепер дістав ту велику суму. На малюнку зображено дім Кеннеді в Массачузетсі. Чоловік, який продав малюнок антикварові, сказав, що знайшов його в коробці для сміття, куди його сам Д. Кеннеді напевно й викинув, як безвартісний. На малюнку є підпис покійного Президента.

ЛИСТ Т-ВА ЗА ПАТРІЯРХАЛЬНИЙ УСТРІЙ УКЦЕРКВИ ДО ВЛАДИК

Високопреосвященні і Преосвященні Владики Української Помісної Католицької Церкви!

Дозволяємо собі звернутись до Вас цим листом у справі, що заторкує основу існування і розвою нашої Церкви.

Нам відомо, що всі владики Української Помісної Католицької Церкви в усіх країнах Заходу одержали від місцевих Апостольських Делеґатур письми в справі проєкту Конституції Української Помісної Католицької Церкви. Письмо це виготовлено на поручення Кардинала Війо Секретаря Стану Ватиканської Держави. Зміст цього письма є відомий всім аґенціям світової преси, а речник Ватикану п. Алессандріні уже мусів прилюдно відповідати в тій справі на запити їхніх кореспондентів і репортерів.

Лист цей являється безоглядним нехтуванням і неґацією прерогатив єпископату української Церкви. Це врешті грубе нарушення прав нашої Церкви, святочно приречених в унійних актах попередніми папами. Шкідливість такого листа для майбутнього нашої Церкви, як і для Вселенської Церкви є очевидною.

На Вас українську-католицьку ієрархію, звернені зараз очі мирян-українців у цілому світі, а передовсім очі мирян Мовчазної Церкви Матері на рідних землях.!

Звернені на Вас теж очі чужинецького світу, який живо інтересується проблемами нашої Церкви і Народу.

В цьому більш як колинебудь критичному моменті для нашої Церкви і народу, перед Вами Достойні Владики стоять дві Альтернативи:

Перша — це піти назустріч вимогам ватиканських чинників і зрікшись історичних прав причинитись до цілковитої ліквідації Церкви, якої владиками Ви є.

Друга — це протестувати і відкинути ображуючого Вашу владичу гідність, листа Кардинала Війо та стати гідно, достойно і рішуче в обороні прав Української Помісной Католицької Церкви, народу, та нашого Первоієрарха. — Схвалення і введення в життя Конституції УПКЦ та завершення її структури Києво-Галицьким Патріярхатом, це акт, якого загал вірних вже довго від Вас очікує.

Молимо Всевишнього, щоб в цій рішальній хвилині дав Вам силу духа, та щоб Ви стали твердо в обороні нас усіх, та започаткували нову добу в історії нашої Церкви.

Залишаємось із християнським привітом.

За Крайову Управу Товариства за Патріярхальний Устрій УПКЦ
Д-р Морослав Навроцький — голова
Д-р Леонід Рудницький — секретар

Російські еміґранти в ЗСА стривожені маривом примусової репатріяції

Ню Йорк. — В авдиторії Вашінґтон Ірвінґ школі у Ню Йорку відбулося в неділю 5 листопада зібрання московських еміґрантів з колишнім князем С. С. Белосельським, митрополитом Філяретом та архиєпископом Ніконом у проводі. Естрада була удекорована іконою „святого Георгія Побєдоносци" і символічною могилою „Невідомого антикомуніста". Архиєпископ Нікон з'ясував на вступі ціль і характер того зібрання, як антикомуністичної демонстрації. Головну доповідь виголосив І. І. Ільїнський про „Основи нашої непримиренности супроти комунізму" та — про „Нову загрозу насильної репатріяції до Совєтського Союзу". Така загроза настала буцімто з не зовсім ще завершеного порозуміння про примусову репатріяцію колишніх громадян СССР, при чому про ту справу буцім-то була мова між президентом Ніксоном і Леонідом Брежнєвим під час візити Ніксона в Москві. Доповідач і його однодумці настільки поважно брали цю справу, що інший учасник того зібрання, М. Полчанінов, відчитав текст обширної депеші до президента Ніксона з просьбою розсекретити документи, які стосуються насильної репатріяції з часу останньої світової війни, ніби все ще актуальної. Після перерви у тому зібранні відбулася концертова частина, виповнена сольоспівами, грою на фортепіяні та хоровими й оркестровими продукціями.

— Цікаво, де джерело тих панічних настроїв серед московських еміґрантів, бож відомо, що спеціяльно президент Ніксон яскраво виявив своє становище проти насильної репатріяції до комуністичних країн у зв'язку з аферою насильного пповернення на совєтський корабель литовського втікача Сімаса Кудірки 23 листопада 1970 року. Президент Ніксон, дізнавшися про ту подію, був — як офіційно повідомлено — „надзвичайно обурений" поведенням американських морських старшин, що перевели передачу Кудірки большевикам, покарав винуватих і наказав в майбутньому про кожну просьбу на політичний азиль негайно повідомляти Державний Департамент. Можна вважати за річ цілком виключену, щоб „відлига" та „співіснування" в американсько-совєтських відносинах дійшли аж до того, щоб мешканців ЗСА, громадян чи не-громадян родом із земель тепер у володінні СССР, завертали туди насильно.

У Москві вийшли поштові марки з російськими і українськими написами

Київ. — З нагоди 50-ліття створення СССР, міністерство зв'язку СССР вирішило випустити серію поштових марок-значків, тематично присвячених окремим „республікам", і то лише пам'яткам архітектури. Особливістю цих марок є те, що крім російськомовного напису поруч подано й переклад українською мовою. Перший випуск у цій серії присвячений Українській ССР, наступний буде відображувати історичні пам'ятки архітектури „республік Прибалтики", Естонії, Латвії та Литви, приєднаних до СССР силою зброї червоної армії в роках другої світової війни. Перший випуск із серії складається з чотирьох марок різної вартости й кольорів. На одній, вартістю 10 копійок, зображено господарський, т. зв. Ковнірівський, корпус Києво-Печерської Лаври з 18 сторіччя; на марці вартости 4 копійки зображений львівський „Ринок" та вежу Корнякта; на марці вартости 6 копійок — фасад відомого будинку Лизогуба в Чернігові, а на четвертій марці зображено фортецю в Кам'янці-Подільському, на стінах якої збереглися сліди козацьких штурмів та понад 20-річного панування турків. Написи підібрані так, щоб вони особливо ни відрізнялися в двох мовах — російській першій та українській другій, наприклад: „Львов, площадь „Рынок" — Львів, площа „Ринок", а в інших написах дуже відмінне лише слово „крепость" — „фортеця". Малюнки виконав російський маляр А. Калашніков. Українське місто Кам'янець-Подільський названо і в російському, і в українському текстах як „Крем'янець-Подільський".

ДРАМАТИЧНА ПОЕМА „РОКСОЛЯНА"

Головний режисер Івано-Франківського музичного драматичного театру В. Смоляк підготував виставу п'єси Любови Забашти „Роксоляна" — про українську дівчину-красуню Настю Лісовську, яку під час нападу турецькі яничари забрали з собою в неволю і яка стала згодом дружиною турецького султана. Цією виставою, інформувала „Культура і Життя" з 9 листопада, театр розпочав свій 33-ій сезон.

Олбанська округа відзначила Листопадові Роковини і 30-річчя УПА

Вотервліт, (І. Д.) — Заходом Окружного Комітету Відділів УККА Олбанської округи (Амстердам, Вотервліт, Коговс і Трой) відбувся тут святковий концерт у 54-ті роковини Першого Листопаду і 30-річчя УПА в неділю 5 листопада. Концерт відкрив кол. вояк УПА, Д. Хорват коротким словом, запрошуючи на сцену кол. заст. голови УГВР, проф. І. Вовчука та кол. вояків УПА: В. Коцура, М. Демчара, В. Романа й В. Левицького. Повстанням з місць і хвилинною мовчанкою вшановано поляглих борців УПА. Студ. А. Лозинський, член ТУСМ, виголосив поему Б. Лепкого „У храмі св. Юра". Проф. І. Вовчук виголосив промову з приводу подвійних роковин, закінчуючи ствердженням, що дух УПА проявився у виступах Симоненка й інших провідників спротиву проти русифікації України. Студ. Галя Наболотна продеклямувала поему П. Гетьманця „Матері". Студ. В. Кошикар виголосив промову в англійській мові про УПА. Нюйоркський сумівський дівочий хор „Жайворонки" під проводом маестра Р. Степаняка проспівав 10 пісень, що були прийняті довготривалими оплесками. Солістка — Марта Степаняк-Кокольська, Ірина Куца, Оля Гірняк, Бриґіда Заяць і Леся Цебрій, акомпаніяторка — Хризанта Зубрицька. Три сумівки: Єлисавета Чарторийська, Ганна Лавро і Леся Цебрій продеклямували поему Р. Завадовича — „Слово про вірний ліс". Танцювальна група „Калина" при Студ. Громаді у Трой під проводом Студ. І. Коцура виконала два танки. Вкінці Д. Хорват подякував усім виконавцям програми й гостям. Відспіванням українського гимну закінчено цей концерт.

Листопадові святкування в Ню Гейвені

Ню Гейвен (МЯ). — Заходами УККА, Відділ Ню Гейвен, урочисто відсвятковано 54-ту річницю проголошення незалежности Західньо-бліки. В суботу 28 жовтня блики. В суботу 28 жовтня ц. р. відбулася Святочна Академія. Її відкрив по відіґранні американського гимну, Ларисою Садівською, студенткою Єйльського університету, і по відспіванні українського, присутніми — д-р Михайло Снігурович, голова місцевого Відділу УККА. Доповідь виголосив мґр Олег Микитей. У мистецькій частині виступили бандуристи проф. Роман Левицький і Володимир Юркевич і відома декляматорка Оля Шкафаровська, студентка Нюйоркського університету і студентка Мистецької Студії Лідії Крушельницької. Академію закінчено відспіванням „Не пора". По концерті відбулася товариська зустріч виконавців програми із членами Управи Відділу УККА та представниками організацій.

У неділю о. Мирослав Мищишин парох місцевої української католицької церкви відправив панахиду за Героїв поляглих за волю України, в якій взяли зорганізовану участь пластуни і сумівці, з місцевої Станиці і Осередку.

Листопадове Свято в Бостоні

Бостон, Масс. — Заходом Українського Конґресового Комітету, Відділ в Бостоні, тут в неділю 5 листопада ц. р. відслужено в українських церквах обидвох віровизнань Св. Літургії в намірені Українського Народу і Панахиду за поляглих воїнів за волю України.

По полудні о год 4-ій в залі української католицької парафії Христа Царя відбулася Святочна Академія і концерт. Академію розпочато Американським гимном, котрий виконав світський хор парафії Христа Царя під дириґентурою Галини Гейр і словом інж. Конрада Гусака, голови Відділу УККА в Бостоні, відтак однохвилинною мовчанкою і повстанням з місць вшановано і віддано честь поляглим героям. Голова Відділу, закликав до матеріяльної піддержки для Українських Інвалідів, котру перевів скарбник Відділу Володимир Федорів.

Реферат виголосив голова Дружини Культурників СУМА, Шестидесятників ім. Василя Симоненка з Бінґгемтону, Ню Йорк студент Володимир Курило.

У мистецькій частині виступав хор юначок при Осередку СУМА в Бостоні під дириґентурою Ольги Банадиґи-Барницької. Деклямували діти: Зоряна Дашавець — юначка СУМА, Ярослав Феднишин — учень, Роксана Щудляк — учениця. Народні пісні відспівав соліст-бас Євген Мороз при акомпаньяменті Галини Жилюк. Світський хор парафії Христа Царя, під дириґентурою Галини Гейр, відспівав теж дві пісні.

Референт зовнішніх Зв'язків Відділу УККА, Орест Щудлюк, подякував усім виконавцям і присутнім та представив стан збірки Фонду Катедр Українознавства при Гарвардському Університеті, котра в Бостоні перейшла понад 55 тисяч долярів, закликаючи тих, які до сьогодні не зложили пожертви причинитися до цінного вкладу в будову майбутности українського народу.

Д-р Іван Дідюк

Імпреза АДУК-у в Ірвінґтоні

У часах міжнародних і громадських конфліктів, в обличчі предсказаних катаклізмів і в постійній нервовій напрузі хочеться відпруження, розваги. Тому належиться признання Т-ву АДУК Північного Ню Джерзі за влаштування „Вечора пісні і гумору", 22 жовтня ц. р. в Ірвінґтоні.

Організатори цієї імпрези, мабуть, не сподівалися так численної публіки, заля Народного Дому була виповнена по береги.

Виконавцями програми були — А. Дербіш; М. Понеділок; В. Гентіш. Шовковий баритон Антона Дербіша, знаний багатьом з платівок і його виступів на Союзівці. Покійний Богдан Весоловський навряд чи міг би був сподіватися кращих інтерпретацій своїх настроєвих танґ. Антін Дербіш проспівав „Вербу", „Драму" і „Кожний раз", „Намалюй мені ніч" і „Лети моя тужлива пісне" Весоловського — та дивізійне танґо Гумініловича „Не прийде вона". Акомпаньямент Володимира Гентіша, відомого піяніста і композитора легкої музики гармонізував із голосом співака.

Письменник і гуморист Микола Понеділок захоплює і зворушує слухачів. Чи це буде розповідь про містера Квашу, який любить „скакати в гречку", чи про портрет дракулі Громика, чи про чар українського поля, Понеділок все є незрівнянний. Шкода тільки, що не прочитав своєї найсильнішої речі „Дипломат", що в ній розкриває забріханість совєтської дипломатії.

Про тріо „Троянди" з Торонта писала уже похвальні рецензії канадійська і американська українська преса. Це тріо виступило в складі: Люба Мороз — сопрано, Люба Дербіш — альт і Христя Гарасовська — 2-ге сопрано і мистецький керівник. Вона відспівала пісні Кос-Анатольського, Циганкова і Весоловського.

Про рецитаторку Олю Шкафаровську писав недавно в „Свободі" Софронів-Левицький і прирівняв її до великої артистки Лесі Кривицької. Вона рецитувала „Лебедин", уривок із Шевченкових „Гайдамаків".

Вечором проводив інж. Любомир Калинич, який, як голова місцевого АДУК-у, вложив багато труду у підготову іммпрези.

Під час програми публіка тепло оплескувала виконавців, а опісля ще довго провадилась дружня гутірка за солодким, що його приготовили пані.

Ірена В-ка

З'їзд ОДУМ-у в Детройті

На 14-ій та 15-ій конференції ЦК ОДУМ-у присвячено багато часу й уваги зміні статуту ОДУМ-у та організацій, що допомагають у вихованні молоді ОДУМ-у. Практика показала, що філії, в яких працю провадила сама молодь, а батьки стояли осторонь, зчасом занепали чи й припинили своє існування. Новий статут ОДУМ-у вводить в організаційну структуру одумівської родини старшого виховника. Старші виховники фактично будуть керувати ОДУМ-ом та відповідати за працю Філії.

Для затвердження статуту та списку членів старших виховників 25 листопада ц. р. у Детройті відбудеться Надзвичайний Спільний З'їзд ОДУМ-у і Товариства Одумівських Приятелів ЗСА і Канади. Для успішного проведення З'їзду та всіх формальностей його підготови Детройт відвідав Олексій Пошиванюк голова ГУ ОДУМ-у.

З нагоди З'їзду та відновлення Філії ОДУМ-у в Детройті відбудеться в день З'їзду бенкет-вечеря з мистецькими виступами детройтців в залі катедри св. Покрови при 21931 — 9 Евергрін вулиці в Сауттфілд.

О. К.

Другий Літературно-Мистецький Конкурс Союзу Українок Америки

Другий Літературно-Історичний конкурс Фундації імени Лесі і Петра Ковалевих, при Союзі Українок Америки, проголошений спочатком 1971 р. на спогади з реченцем 31 грудня закінчився постановою Жюрі у вересні 1972 року.

Жюрі у складі: проф. Іван Коровицький, д-р Наталія Пазуняк і радн. Дмитро Левчук, розглянуло 5 надісланих спогадів і вирішило:

Перша нагорода Другого Літературно-Історичного Конкурс Фундації і пов'язана з тим грошова премія у висоті 250 дол. признана:

Платоніді Щуровській за її працю „Мої спогади про Українську Респ. Капеллю".

Друга нагорода того ж Конкурсу і пов'язана з тим грошова премія у висоті 150 дол. признана:

Наталі Зибенко за її працю „Львів 1939-1941".

Третя нагорода того ж Конкурсу і пов'язана з тим грошова премія у висоті 100 дол. признана:

Марії Струтинській за її працю „Мій щоденник" рр. 1941-45.

Рівночасно Жюрі висловило признання авторам дальших спогадів — П. Кандіскаліву і О. Юркевичеві за насвітлення подій і життьових явищ на території України.

Жюрі вважає, що Другий Літературно-Історичний Конкурс зібрав цінний спогадовий матеріял і оправдав сподівання Фундаторів.

Філядельфія, у жовтні 1972

Іван Коровицький
д-р Наталія Пазуняк
Дмитро Левчук

Панель 64-го Відділу СУА в Ню Йорку

У продовженні циклу доповідей „Чужинці про нас" культурно-освітнього реферату 64-го Відділу СУА тут в суботу 28 жовтня ц. р. відбувся черговий панель, присвячений обговоренні книжки німця майора Вольфа Дітріха Гайке п. н. „Українська Дивізія Галичина". Панель під проводом модераторки Оксани Щур складався з трьох осіб, членок Відділу, з яких кожна опрацювала окрему тему на підставі праці кол. шефа штабу Дивізії.

У доповіді „Три концепції Української Дивізії Галичина — українська, німецько-проукраїнська й німецько-партійна", — прелеґентка Марія Барагура познайомила слухачів з загальним історично-політичним і мілітарним тлом, на якому формувалася й діяла Дивізія та з'ясувала ці сили й рушійні чинники, що творили, доповнялися а то й заперечували себе в розумінні цілей і завдань цього бойового з'єднання та мали вплив на його успіхи й невдачі, як це бачив і оцінив майор Гайке.

Панелістка молодшої ґенерації Анна Алиськевич подала характеристику психології української людини, зокрема вояків, підстаршин і старшин Дивізії так, як бачив їх з їхніми позитивами й неґативами очима прихильного українцям чужинця німецький штабовий старшина.

Врешті драматичний хід бою під Бродами і прорив з оточувального кітла змалювала Марія Даниш, рясно пересипаючи свій опис цитатами з кількох репортажного характеру розділів книжки, що їх автор присвятив цій історичній битві.

Доповідей вислухало коло п'ятдесят осіб, членок Відділу й гостей, що прибули до домівки Відділу, не зважаючи на непривітну погоду. Поміж присутніми були й кол. члени Дивізії, між ними д-р Федюк, що в дискусії з'ясував генезу публікації книжки Гайке та кинув кілька нових думок і поглядів на Дивізію. На панель прибув також адвокат д-р Радик, що вів агенди ЗУАДК в Европі й мав завдання оформити статус дивізійників на виїзд до ЗСА. Його участь у живій дискусії, що вив'язалася після доповідей, познайомила присутніх з невідомими досі фактами, які стосуються останнього етапу долі Дивізії і її членів після капітуляції, перебуття таборів полонених і переходу в німецьку економіку. Ці документальні й фактичні дані повинні бути опубліковані. Поруч праці Гайке, поруч спорадично оприлюднених матеріялів про Дивізію та майлутньої книжки про це з'єднання, що її готують дивізійні кола, дані, якими розпоряджає д-р Радик дали б бодай приблизний образ всіх етапів, які перейшла Дивізія, що стала черговим кільцем тяглости лицарських традицій українського народу в боротьбі за визволення.

Опрацювання й виголошення тем панелю, зацікавлення ними слухачів, жвава речева дискусія розвіяли передпанельні побоювання, що тема його далека від зацікавлень і компетенцій жіноцтва.

В. Б.

Закінчили пляни й обрахунки для прокладення тунелю із Франції до Англії

Париж. — Популярний журнал „Парі-Матч" та інші видання, в тому й технічні, багато уваги присвячують запроєктованому тунелеві під Ля-Маншем, що з'єднає береги Франції з берегами Англії та буде, за визначенням фахівців, „подією сторіччя". Плянування й обговорення тривають уже десятиріччями, листування в цій справі таке велике, що ним можна було б перекрити Ля-Манш. Праці різних комісій та підкомісій вже коштують 10 мільйонів франків, з розрахунку, що один американський доляр вартує 5 франків, а будова велетенського тунелю під морським дном буде коштувати за сучасними цінами круглo 5 мільярдів франків. Металюрґійні й автомобілеві концерни в Зах. Европі пропаґували й хотіли фінансувати не прокладення тунелю, а будову металевого мосту через Ля-Манш, однак виявилось, що прокладення тунелю обійдеться дешевше, він теж не буде заважати пропливати кораблям, що було б при будові мосту. У Ля-Манші щоденно пропливають щонайменше 800 кораблів. Тунель під протокою буде складатися з двох велетенського розміру рур та меншої посередині, призначеної для обслуги тунелю й направи. Вентилюватимуть його головно самі потяги чи авта. Припускають, що прокладання тунелю розпочнеться через два-три роки, а песимісти вважають, що не раніше як у 2000-му році.

Пам'яті покійного сеньйора, директора Українбанку Івана Козака

14 вересня ц. р. в Бриджпорті, Конн., відійшов у вічність на 86-му році життя відомий, заслужений громадський діяч на рідних землях, зокрема на Теребовельщині, як теж на еміграції в Бриджпорті, Конн., учасник Визвольних Змагань, член численних громадських організацій — директор Іван Козак. Українська громада в Бриджпорті, Конн., а зокрема члени хору, на вістку про смерть свого довголітнього диригента й діяча — поспішили з допомогою його рідним (дружина важко хвора в лічниці) при влаштуванні похоронів.

Місцевий парох, о. Ярослав Шуст відправив у п'ятницю 15 вересня панахиду. У ній взяли участь представники місцевих організацій, дуже численне місцеве громадянство, як теж земляки Покійного з рідної йому Теребовельщини. Співав хор, що його зорганізував і ним довгі роки проводив Покійний. Домовину вкрито українським національним прапором, а поруч лежали військові відзначення Покійного.

16-го вересня, після Богослуження в церкві св. Покрови і панахиди та зворушливої промови о. пароха Я. Шуста, члени місцевих організацій винесли домовину і довгою валкою вирушили на цвинтар св. Івана Христителя. Після панахиди прощали Покійного: Мирослава Чубата від місцевого Відділу СУА і як управительки Школи Українознавства, де Покійний зорганізував був дитячий хор, Петро Болоний прощав Покійного від членів церковного і світського хору, що ним Покійний по його зорганізуванні довгі роки опікувався, проводив та був його душею, інж. Степан Мацькевич згадав про участь Покійного у Визвольних Змаганнях.

„Не в тім річ, щоб довго прожити, а в тім, щоб життя марно не пройшло" — почав своє надгробне слово д-р Василь Палідвор, прощаючи Покійного, як свідок його праці ще до першої світової війни, як теж від Теребовлян, що прибули численно на похорон навіть з дальших місцевостей, і від тих земляків княжої Теребовлі, що до них ще була не дійшла сумна вістка й вони не могли прибути, щоб востаннє віддати пошану улюбленому, заслуженому сеньйорові громадського життя Теребовельщини. Читальня Просвіти, аматорський гурток, хор, Т-во „Сокіл", Каса „Поміч" — Українбанк, Повітовий Союз Кооператив — ось ділянки повної посвяти праці Покійного. Та найбільшою його заслугою було зорганізування першої в Теребовельщині духової оркестри при читальні Просвіти в Теребовлі. Обдарований великими музикальними здібностями поставив Покійний ту оркестру на такій висоті, що вона стала гордістю й славою цілої Теребовельщини й Поділля. Не було ані одного більшого села в Теребовельщині, де б та оркестра під його проводом не брала участи в національних святкуваннях, чи других загально-громадських імпрезах, завжди безінтересовно. Тим виступам оркестри завдячує Теребовельщина значне піднесення національної свідомости та оживлення громадського життя. Під проводом Покійного брала та оркестра участь у Маніфестаційному поході у Львові 1911 р. з нагоди врочистих, великих Шевченківських Святкувань, відтак 28 червня 1914 р. з нагоди Великого Крайового Здвигу Соколів і Січей у Львові, а в березні 1919 р. відпроваджувала на фронт Збаразький Курінь Української Галицької Армії. Вона обслуговувала теж поблизькі міста як Тернопіль, Чортків, Бучач, Скалат і інші.

Скромний, лагідної вдачі, радий завжди допомогти, став Покійний найбільше популярною і відомою особою в теребовельському повіті, мав великий вплив на теребовельське міщанство, що з нього сам походив, а яке плекало свої рідні, прадідівські традиції, трималося своєї Церкви, національної приналежности, не зважаючи на сильний натиск польських „ксьондзів" і польської адміністрації. І який жаль — продовжував промовець, що в останню дорогу не супроводить Покійного, свого організатора й диригента теребовельська оркестра, прикро, що не могли поклонитися його тлінним останкам земляки численних сіл Теребовельщини, і самого княжого города Теребовлі та не несли в жалібному поході вінків запашних синів волошок і червоних подільських маків. Але зате, напевно, хоч і спізнено, понесуться від живих ще свідків праці Покійного там на рідній Теребовельщині як і в розсіянні щирі молитви за спокій його душі і в подяку за все, що Покійний впродовж життьового шляху для них зробив.

Зокрема вдячними залишуться свому сеньйорові Теребовляни в розсіянні, бо він, як голова Комітету Теребовлян причинився значно до видання Збірника „Теребовельська Земля", що в ньому між іншими, він як сеньйор відродження життя Теребовельщини в різних ділянках — помістив кілька дуже важливих статтей, залишаючи прецінний матеріял для історії.

Співом місцевого хору „Видиш брате мій" під проводом дир. М. Заяця закінчено сумні похоронні відправи в пам'ять цього визначного громадського діяча.

На тризні, що її влаштували Сестрицтво при місцевій Церкві разом з СУА, на заклик о. пароха Я. Шуста згідно з бажанням родини зібрано 302 дол. на фонд Церкви в потребі замість квітів на могилу Покійного дир. Івана Козака, про якого пам'ять залишиться живою назавжди.

В. П.

Для театральної й пластової братії!

Якщо судовому радникові з Монастириськ д-рові Михайлові Керницькому не вдалося зорганізувати його „ідеї фікс" — „бюра подруж" — до речі, у нас необхідного! — то йому пощастило в одруженні сина д-ра мед. Ігоря з Мотрею-Тересою Колянківською, донькою співачки театру Блавацького з часів його розквіту.

Вінчання молодої пари відбулося 7 жовтня ц. р. у храмі св. Андрія у Мюнхені при співі хору д-ра М. Філя (в якому обидві молоді співали), „Апостола" з наспівом Б. Шарка та проповіді о. канц. Ст. Дмитришина.

Відтак учасники поїхали за місто до ресторану „Ля бель епок" — посеред „золотого" жовтневого парку.

І коли старші при весільному столі з „коровасм" та „дивнями" і „пташками" — архітворів Ольги Пеленської, — веселилися, і співаючи „Многая літ", та пластового гимну „Сонце по небі колує" — молодь танцювала на терасі, „за кавою" до мелодій українських платівок.

Багато веселости й безжурности внесла у настрій сама п-і Катря своїм темпераментом, дотепом та співом. Тож дуже влучно хтось, даруючи квіти, написав:

„Пані Катрі, що
львівським „шиком"
Паризькому не уступає
Й пані Мотрі —
з красою України,
Якої рівної немає. . ."

С. Н.

ЗУСТРІЧ УКРАЇНЦІВ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ФРАНЦІЇ

Париж. — У м. Ліможі в середині листопада відбулася зустріч українців Центральної Франції з різних округ. Богослужения в церкві відправив о. мітрат М. Василик із Парижу, потім відбувся обід на знак французько-української приязні, з багатьма гостями, та Академія, на якій було відзначено 250-ліття народження Григорія Сковороди, Свято Покрови і Листопадовий Чин. Українці масово прибули на те свято з прапорами своїх організацій і товариств.

Враження з прощі до св. Землі

Багато з нас, українців віддавна мріяло про відвідини св. Землі, де народився, навчав і помер на хресті Ісус Христос. Ця задушевна мрія здійснилася 31-го липня ц. р. під проводом о. шамб. Я. Свищука ми виїхали на 3-тижневу прогулянку-прощу до св. Землі.

Спершу ми зупинилися у Відні, де наші священики, учасники прощі, а зокрема о. Свищук, Музичка, Пурман і Олешко відслужили в церкві св. Варвари разом з її о. парохом торжественну Службу Божу. Відтак у Греції ми оглянули знаменито збережені чуда старовинного мистецтва, а зокрема святині Зевеса, Атени, Аполлона й інших богів з грецької мітології. Все це пригадувало нам те, що ми колись вивчували в школі. Особливе враження зробив на нас Акрополіс, оподалік якого знаходиться великий камінь, з якого св. ап. Павло навчав стародавніх греків про єдиного, правдивого Бога. Звідтіль ми поїхали до Коринту, де той же апостол проживав і навчав протягом 2-ох років. Прибувши на св. Землю, ми переїхали через Тель Авів до Назарету, місця народження і перебування Спасителя. Там показали нам печеру, положену між високими кипарисами і вузькими вуличками, в якій жила св. Родина. Далі ми відвідали відоме з біблії місто Капернаум, оподалік якого є місце, в якому Христос чудесним способом накормив тисячі людей. У Назареті ми були учасниками посвячення Екуменічного Осередку та Екуменічної Конференції. Посвячення довершив владика Ярослав Габро в сослуженні численного духовенства, а Конференцію проводив архиєпископ Рая. Обидві ці події були фільмовані і фотографовані чужинецькими репортерами. Оглядаючи святі місця з життя Ісуса Христа, ми зупинилися у Вефлеємі в місці, в якому стояла ота „стайня убога", що в ній народився Христос. Молодий священик, о. Пурман, що був з нами, заінтонував правдиво, але вічно актуальну коляду „Бог предвічний народився". А ми всі підхопили її і залунала могутня різдвяна пісня, яку ми співали в тій святій печері, яка завжди наново видається чимось новим, величним. А тут вона зробила на нас особливо враження. Відтак ми пройшли вузькою дорогою, якою вели Ісуса на Голгофту. Це відома „Віа дольороза". Там бачили ми платок, яким св. Вероніка витирала піт з лиця Божого Сина і були ми на Голгофті, де був розп'ятий Спаситель та оглянули гріб, в якому Його похоронено і з якого він воскрес. Бачили ми також криницю, з якої самарянка давала Христові пити воду. Ми налилися тієї животворної води. Ми купалися в річці Йордані, в якій св. Іван охрестив Спасителя. З подивом оглянули ми прекрасні оливні дерева в Гетсиманському Саді, де Христос молився до свого Небесного Вітця перед своїми муками та просив Його забрати від нього чашу терпління. Велике враження зробив на нас чудовий храм, в якому Божа Мати вознеслася на небо. У цьому храмі всіх націй є на стінах виписана молитва „Отче наш" в 35-ти мовах, у тому числі і в українській. Виписали її кол. вояки І Української Дивізії УНА, які раніше відбули тую прощу. — Оглянули ми чудовий мусульманський мечет. В ньому зберігається камінь - жертвенник, на якому Авраам збирався принести Богові в жертву свого сина Ізаака.

З Єрусалиму ми переїхали до Італії, а зокрема перебували ми в Римі. Там оглядали ми пам'ятки старовинного мистецтва. Наймогутніше враження зробила на нас Базиліка св. Петра зі своїми мозаїками, колюмнадами та мармурними статуями. Відтак ми відвідали літню резиденцію Святішого Отця, Кастель Гандольфо, де зібраних тисячі паломників поблагословив Папа, а в тому числі й нас. З наших паломників були прийняті деякі на авдиєнції.

Під час перебування в Італії відбулася для нас незабутня зустріч з нашим Первоієрархом, Ісповідником і мучеником за св. Віру, Блаженнішим Верховним Архиєпископом і Кардиналом, Кир Йосифом Сліпим. Хоч провід прогулянки не повідомив Їх Блаженства про наш приїзд і не замовив авдієнції то за посередництвом п-і М. Підгородецької ми вспіли порозумітися з канцелярією Верховного Архиєпископа та запросити Блаженнішого, щоб відправив для нас Службу Божу. Блаженніший перебував тоді на відпочинку поза Римом, але заявив, що зараз наступного дня прибуде до Риму і відслужить спільну св. Літургію. Вона відбулася в церкві свв. Сергія і Вакха, перед престолом Жировицької Божої Матері. Літургію відслужив Блаженніший в асисті священиків, що прибули разом з нами, прочанами. Після Літургії виголосив проповідь, закликаючи всіх українців до згоди і єдности. „Нам треба єднатися, єднатися за всяку ціну, щоб щось осягнути в житті, а не намарне животіти". При цьому Блаженніший посвятив хрестики і медалики. На „тацу" ми зложили поверх 500 долярів, як дар любови голові нашої Помісної Церкви. Після проспівання пісні - молитви „Боже Великий, Єдиний" всі прочани підходили до Блаженнішого та з покорою, а заразом і гордістю цілували руку, по якій били колись опричники. Порушені тим усім були не тільки ми, — також Блаженніший переживав цю незабутню зустріч з наглядним зворушенням.

Не зважаючи на спеку (понад 105 ступенів) всі ми радо відбувалися далекі марші по горах і долах, одначе не відчували втоми, хоча здебільша це були жінки. Час проходив на розмовах і дотепах. Щоранку будив усіх інж. Форович, а п. Семенюк помагав нам входити до автобусу, при чому нас любимець, малий Стефцьо Никорчук, якого всі кликали „коханим нашим синочком", числив наші валізи і людей. Коли ми ввечері вертали на нічліг, то невтомна власничка „Орхідеї", п-і Підгородецька розважала нас невичерпаними дотепами і сміховинками, — завжди метка й бадьора. Розмовна п-і Клюфас, завжди погідна п-і Гошовська, власничка „ЕКО" і моторна п-і Зірка додавали нам сили й помагали переносити всі труди і невигоди. Усе те зникало в дружній атмосфері. Ми часто бігали за п-і Стефою Галичин по хрестики і медалики й тої не відчували втоми. У Туреччині ми їздили на верблюдах, а на гору Саторіні на мулах. Побували ми і на вирвилому з води острові Атлантисі. — Ми жили протягом 3-ох тижнів наче одна українська родина й пережили багато дечого, що залишиться як чудовий спогад на довгі - довгі роки, а може й на ціле життя. Прощаючи нас у Міляно, о. Свищук сказав: „Добре пам'ятайте, а лихе забудьте".

Діяна Керницька

Полякам важко забути про Львів

Польська громада в Гартфорді, Кон., влаштувала 5-го листопада богослуження і академію, присвячені роковинам польського протиукраїнського повстання і захоплення Львова після перемоги над українцями в листопаді 1918 р. Заходами місцевих поляків на міському ратуші у Гартфорді 1 листопада були вивішені польські національні прапори, а посадник міста, як інформує „Нови Дзєнник" з 14 листопада, проголосив т. зв. „День Львова" для вшанування „оборонців Львова" з 1918 р. Ці відмічування польська громада пов'язала з протестом проти знищення совєтським режимом у Львові цвинтаря „Львівських орлят", на якому були поховані польські повстанці, які загинули в боях з українцями. Все свято у Гартфорді відбувалося під гаслом „Львів завжди вірний Польщі".

Канадійська газета про мистецьку українську родину

Торонто. — Газета, що виходить у Кобурзі під наг. „Кобург Сентінел Стар", помістила в числі з 13 жовтня репортаж Іви Басм про святкове зібрання в історичному будинку „Барнум" з нагоди Дня Подяки, де зібралися члени Історичного Товариства й гості з Кічінеру, Оттави, Монтреалю, Вест Гіллу, Честервілу, Трентону й ін. ближчих місцевостей. Зібраних вітали чотири панночки в історичних ношах. У неділю український мистець Петро Сидоренко, чиї барвисті образи були виставлені у великій залі, запрезентував тому історичному будинкові портрет кураторки п-і Луелли Янг, сказавши при тому про міжнародну мову мистецтва та задоволення з приводу зібраних людей, які „мають бажання зробити щось доброго для своєї країни й людства". Після подяки від керівництва історичного будинку відбувся концерт силами дітей Сидоренків: 12-річний Василь виконував власні композиції на фортепіяні, а його 8-річна сестра Галинка „принесла радість публіці своєю грою на фортепіяні". Про картини мистця П. Сидоренка сказано, що вони „вібруючі" та що вони „виявляють широчінь як тематики, так і інтерпретації, даючи кожному щось згідно з його смаком". Газета окремо виділила портрет 90-літньої п-і А. Джексон, виконаний олівцем.

Концерти Х. Петрівської в Канаді

У днях 7 та 16-го листопада ц. р. Радіопрограма СіБіСі представить Христину Петрівську слухачам у двох спеціяльних концертах по одній годині. Петрівська подасть пояснення про сучасну музику, як її передавати та як її розуміти.

Ці концерти були заплановані як прем'єра творів сучасних майстрів, Французько-канадійських композиторів гри на піяно, як напр.: Michel Vinet & Michelin Culombe Sait — Maroux.

У середу 3 січня 1973-го р. відбудеться концерт в Торонті, Онт. в міській залі, Центру Св. Лаврентія. На цьому концерті Христина демонструватиме сучасну музику для слухачів СіБіСі (СіБіСі Радіо і телевізійна програма). Це буде також прем'єра добірних творів молодих французько-канадійських композиторів, які склали свої композиції на окреме замовлення СіБіСі, спеціяльно на концерти Христини Петрівської. На цьому концерті СіБіСі представить графічні ілюстрації піяністки, що складені для ілюстрації третьої сонати на піяно великого модерного композитора П'єра Булеза, теперішнього диригента фільгармонії у Ню Йорку. Новинка з графічними ілюстраціями до третьої сонати зацікавила композитора, П'єр Булез був захоплений і написав до СіБіСі похвальну рекомендацію, в якій ствердив, що графічні ілюстрації до третьої сонати „дуже дотепні" та „надзвичайно винахідливі" і заслуговують на повне використання.

У січні і в лютому 1973 р. відбудеться серія концертів у різних місцевостях провінції Квебеку згідно з програмою Спеціяльного Проєкту Т-ва „Жонесс мюзікаль дю Квебек, яке ці концерти влаштовує для молодої піяністки.

Ця поважна концертова програма Христини Петрівської знайшла прихильне вирозуміння з боку Канадійської Ради, яка признала піяністці відповідну стипендію.

Ю. Р.

Відбудеться доповідь про повість з українського життя в Канаді й Північній Америці

Оттава, Канада (Н.Н.) — На запрошення організаційного комітету 7-го Конгресу Міжнародної Асоціяції Порівняльної Літератури, що має відбутися в Оттаві й Монтреалі в 1973-му році, проф. Яр. Рудницький з Манітобського університету зголосив доповідь про „канадійські та аргентіно-бразилійські повісті про українське піонерське життя". В конспекті, що його вислано до Оттави для друку в збірнику, подано зміст доповіді проф. Рудницького: вона аналізує повісті Іллі Киріяка „Сині Землі" та Володимира Буженка „На степу червоної землі", підкреслюючи тотожні елементи в обох, та відмінності, зумовлені різницями життя й побуту перших українських поселенців у західній Канаді (Киріяк) і в південній Америці (Буженко). У висновках автор доповіді стверджує, що обидві повісті мають велику документаційну вартість, зображуючи перші кроки українських поселенців у нових країнах, їхні труднощі й успіхи в закоріненні та долю молодого покоління народженого поза Батьківщиною. Сама доповідь, перша спроба порівняльної аналізи українських літературних здобутків на різних континентах.

У Києві відбулася Конференція Року Книги

Київ. — У залі секції суспільних наук АН Української ССР відбулася конференція, присвячена Рокові Книги, проголошеному на пропозицію Совєтського Союзу ЮНЕСКО — Міжнародною Комісією в справах шкільництва і культури при ОН. З головною доповіддю виступив віце-президент АН УССР І. Білодід. З виступів різних діячів стало відомо, що в СССР книжки друкуються на 89 мовах народів і народностей СССР, що „на 100 чоловік населення СССР щорічно припадає 500 нових книжок", а „щодо кількости назв книг, то Україна сьогодні йде попереду багатьох капіталістичних країн", інформувала „Культура і Життя" з 29 жовтня. Твори українських авторів перекладені на 45 мов світу, „понад 100 країн з усіх континентів підтримують зв'язки з організаціями, що експортують українську літературу. Чимало книжок відсилається на замовлення книжкових фірм Америки, Франції, Італії, Канади. Українська книга одержала високу громадську оцінку. Тільки за останні п'ять років, подала та газета, на міжнародних конкурсах українську книжку нагороджено 40 дипломами". „Бібліотеки республіки співпрацюють з 164 бібліотеками й організаціями 42 країн світу".

Серед американських дезертирів в Канаді посилюються песимістичні настрої

Монтреаль. — В часі зустрічі з журналістами Д. Ціммерман, речник американських дезертирів, які перебувають на терені Канади, поінформував, що серед дезертирів поширився песимізм щодо можливостей повороту до ЗСА у зв'язку з перемогою президента Ніксона у виборах. Щораз то менше дезертирів надіються на амнестію, яка вможливила б їм поворот домів і більшість з них плянує залишитися в Канаді на постійно. Як відомо, американські дезертири перебувають в Канаді нелегально і тому їх число невідоме. За даними Ціммермана, всіх дезертирів буде яких 50 000 чоловік. В останньому часі це число майже не збільшується, бо у зв'язку з закінченням збройних дій у В'єтнамі для молодих американців немає більше потреби покидати рідний край на знак протесту проти політики свого уряду. Канадійський уряд трактує американських дезертирів як „відвідувачів", які хочуть жити в Канаді.

Забава світличок СУА в Ню Йорку

Психологи твердять що період передшкілля, тобто перші п'ять - шість років дитячого життя, це критичний час в якому твориться підвалина особовости дитини. Виховники чимраз більше звертають уваги на цей вік. Завважуємо це у дбайливо обладнаних дитячих бібліотеках, де сотні відповідних книжок для дітей від двох до шести років, у популярності зорганізованих занять — „шкіл" у публічних парках, чи велике число „нерсері скулс", тобто світличок. Від недавна і в нашій суспільності можна завважити посилені старання у цьому напрямі. Все ж таки, процентово мінімальне число українських дітей користає, чи може користати зі своїх світличок.

Союз Українок Америки поставив собі за ціль завершити своє п'ятдесятиліття організацією п'ятдесятьох світличок. Округи СУА починають переводити в життя цей проєкт. Марта Данилюк, виховна референтка при Окружній Раді в Ню Йорку, зорганізувала, з допомогою виховних референток Відділів, забаву чотирьох ньюйоркських світличок. Підготовляючи імпрезу організатори мали потрібну ціль: дати нагоду чотирьом ньюйоркським світличкам СУА, які працюють незалежно від себе, зійтися і запризнатися; зацікавити батьків працею світличок і дати їм змогу познайомитися з учительками; та найважливіше, заохотити і приманити малят до гурту ровесників у світличках. Відкриваючи забаву, п-і Данилюк окреслила значення світлички як „крок у вихованні дитини у суспільно-громадському житті, а на українців поселених в Америці, це ззапорука існування наших молодечих організацій, шкіл та української громади в цілості". Відтак М. Данилюк представила Ляльковий Театр 83-го Відділу в Ню Йорку, який на запрошення Окружної Ради тут вперше виступає.

Вибіг Ведмедик (Роксоляна Лучечко). Дзвіночком і дзвінким голоском він зразу спонукав дітей зосередити увагу на маленькій, спеціяльно спорудженій для того театру, сцені. Почалася казка: „Був собі дід і баба . . ." Так часто прослухана і всіми улюблена казка про Івасика Телесика. Діти слідкували за живою дією у трьох відслонах зі зацікавленням і видимим співчуттям. Вони оплесками зустріли останнє гусенятко, яке пожаліло й Телесика підхопило його на свої крила, щоб врятувати від змій. „Казка про трьох ведмедиків" неменше як попередня полонила увагу присутніх. Захоплення дітей як і дорослих було зрозуміле. Ляльковий Театр, який створила і провадить Ольга Гаєцька, поставлений з вмінням як і з мистецького так і з технічного боку. Виразні, живі підлоги, добре підібрана музика, влучно схарактеризовані ляльки та повні чару декорації молоденької мисткині, Оксани Савчук, це ті чинники, які спричинилися до вдалої постанови. Марта Данилюк, Наталя Дума та дев'ятьлітній Олег Данилюк, заховані за сценою, були голосом ляльок. Александра Кіршак, голова Окружної Ради, подякувала всім, які допомагали у переведенні імпрези.

Відтак вудбулась забава під проводом учительки світлички 109-го Відділу, Анни Відяк. Гри, як і музичний супровід Ірени Біскуп, підібрано відповідно до передшкільного віку, так що навіть найменші могли брати участь у розвагах. Не було тут зайвих криків чи бігання, які часто характеризують дитячі зібрання, а радісний гамір свідчить, що діти весело забавлялись. Господарчі референтки Окружної Ради, Катерина Гаврилюк та Анна Сафіян, з допомогою Зої Турчин і Тетяни Валько, займалися буфетом, а Евгенія Вацик, учителька світлички 83-го Відділу, виграшами. Пані Дарія Камінська і Марта Ядушко (скарбничка і фінансова референтка при Окружній Раді, які відповідали за вступ та столик з платівками і книжечками), поінформували, що присутніх було 65 дітей і 80 дорослих.

Імпрезу підготовано дуже старанно; здавалося, що навіть найменші проблеми передбачено і розв'язано заздалегідь. Гарне приміщення і відновлені залі Пластового Дому також причинилося до корисного враження.

К. Ч.

Московська „Правда" про совєтсько-американське зближення та співпрацю

Москва. — „Правда" з 23-го жовтня присвятила багато місця „конкретному втіленню договорів між СССР і Америкою". Пожвавлення торгівлі та інші спільні заходи, у тому й опрацювання спільних проєктів у космонавтиці, „Правда" дуже вітає, подаючи, що все це „викликало велике зацікавлення американських ділових кіл та громадськости". „Правда" подає позитивні відгуки на таку співпрацю як газети „Волстріт Джорнал", так і комуністичної газети „Дейлі Ворлд", цитуючи з „Волстріт Джорнал", що „це є важливий крок у відношеннях між двома державами", а з комуністичної „Дейлі Ворлд", що поширення зв'язків і торгівлі з СССР є „історичним кроком вперед у довгій боротьбі за встановлення нормальних відносин між обома країнами".

Московська „Правда" інформувала своїх читачів, що СССР уже підписав договір з фірмою, яка продукує великі гусеничні бульдозери „Катерпіллер" і трактори для прокладання рур, СССР також „підписав великий контракт у Піттсбурзі з фірмою „Сунделл - Дресслер" для закупу електродугових печів". Совєтські газети надрукували заяву мільйонера Сайруса Ітона, американця, нагородженого Ленінською премією, який сказав: „Я захоплений тим, що зроблено такий великий прогрес для розвитку торгівлі між СССР і ЗСА". „Правда", повідомила своїх читачів про те, що „Торговельна Палата ЗСА оприлюднила окрему заяву, в якій закликається Експортно-Імпортний Банк негайно забезпечити торговельну програму кредитами, а Конгрес — щоб він позитивно віднісся до пропозиції відкидувати дискримінаційні тарифи в торгівлі з СССР".

Жадного письменника в Україні не відзначено „державною премією СССР"

Київ. — Опубліковано постанову ЦК КПСС і Совєта Міністрів СССР про присудження „державних премій СССР в галузі літератури, мистецтва і архітектури 1972 року", за підписами Брежнєва і Косигіна. Усіх нагороджених 22 особи з різних „республік" СССР, ні одного письменника з України не відзначено. Найбільше нагород припало на діячів культури у Росії, а також у деяких азійських „республіках". З Української ССР відзначено цією премією лише трьох працівників художнього документального кіна: Ю. Алікова, Ф. Соболєва і Л. Прядкіна „за науково - популярні фільми „Мова тварин" і „Чи думають тварини?" виробництва Київської кіностудії науково - популярних фільмів", сказано в тій постанові. Премії в ділянці театру дістали російські артисти і режисери, як також у ділянці музики, на композиторську діяльність. Декілька таких премій в галузі науки й техніки було призначені працівникам в Україні, але в переліку біля сотні прізвищ здебільшого не названо точного місця, звідки та особа походить, або де вона працює і за що саме нагороджена.

НАГЛА І НЕВІДКЛАДНА СПРАВА — УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ В ГАРВАРДІ! НА ВСТАНОВЛЕННЯ ТРЬОХ КАТЕДР ПОТРІБНО $1,800,000.00; ДОСІ ВПЛИНУЛО — $1,381,470.00; ДО КІНЦЯ ЦЬОГО РОКУ ЩЕ ТРЕБА ЗІБРАТИ $418,530.00

Виставка образотворчих мисткинь в діяспорі

Світова Федерація українських Жіночих Організацій поза різними референтурами, не забуває присвятити особливої уваги й народному мистецтву, яке є важливим доповнюючим чинником у вихованні свідомої молоді. Особливу увагу приділяє СФУЖО образотворчому мистецтву, чого доказом була вже перша Мистецька Виставка на 2-му Конгресі 1959 р. в Ню Йорку, яку підготовила Марія Ржепецька. Одначе готелеві приміщення не дали змоги взяти участь більшій кількості мисткинь. Але теперішня виставка має всі можливості, щоб відповісти всім завданням. Привітні приміщення заслуженої української Мистецької Студії у Філядельфії з якої вже вийшло певне число добрих малярок, знаних і в чужинецькому світі і, якими Студія може вже сьогодні гордитись, зголошення великого числа світочів нашого мистецького світу, випускників чи студентів американських шкіл дає повну запоруку, що виставка себе оправдає. У виставці візьме участь 45 мисткинь з трьох континентів: Австралія, Европа, Америка, які заступають країни: Австралію, Австрію, Швайцарію, Еспанію, Францію, Німеччину, Аргентину, Венезуелю, Канаду і ЗСА.

У рямках відкриття в п'ятницю 24 листопада о год. 7-ій вечора заплянована і зустріч з присутніми мисткинями, на яку запрошує громмадянство Мистецька Комісія.

За мистецьку комісію
Стефанія Бернадин

ІТАЛІЙСЬКА ПОЛІЦІЯ ДІСТАЛА пересторогу від деяких західніх військових розвідок, що арабські терористи плянують свій найближчий виступ проти Італії, з заміром звільнити двох видатних членів арабської партизанської організації Аль Фатах, які передали були в Римі двом англійським дівчатам, які відлітали до Ізраїлю, патефон з скритими там бомбами. Плян не вдався і тих арабів арештовано.

ЛІВІЯ В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ ЗАКУПИЛА була у Франції 110 французьких військових джетів типу „Міраж". 50 літаків високої кляси Лівія вже дістала, дальші має дістати внедовзі. Але вона не має власних добре вишколених пілотів, тому запросила єгипетських пілотів, які обслугували совєтські машини типу МІГ.

ЗАМІСНИКА МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ сателітної Польщі Станіслава Трепчинського ограбували в його готелі в Ню Йорку, де він перебуває, як член делегації на Генеральну Асамблею ОН. У Трепчинського вкрали 200 долярів готівкою та деякі ювелірні вироби. Поліція списала протокол, коли він повернувся з прийняття в Чікопі, Масс., де Американсько - Польське Товариство влаштувало прийняття для того комуніста, члена ЦК партії.

Список

ЖЕРТВОДАВЦІВ НА ПОБУДОВУ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ СВВ. АПОСТОЛІВ ПЕТРА І ПАВЛА В ГЛЕН СПЕЙ, Н. Й.

Владика Митрополит Мстислав	$300.00
Протопресвітер о. А. Селепина	180.00
М. Чорний	600.00
А. Штанько	500.00
Д-р Н. Кмета	200.00
Українська Православна Кредитівка Н. Й.	100.00
А. Заліско	110.00
В. Мантика	120.00
В. Корсунь	110.00
П. Закотиря	100.00
П. Вуняк	100.00
М. Войчук	100.00
Т. Васюта	50.00
В. Ложка	60.00
М. Гуменюк	60.00
П. Довбачук	50.00
М. Росцішевський	50.00
Р. Волчук	50.00
І. Тащук	50.00
Е. Копцевич	50.00
Д-р М. Шпитко	50.00
В. Красовський	60.00
М. Радолицький	40.00
Ф. Кахикало	25.00
Ю. Василенюк	25.00
Д-р К. Громів	25.00
о. Ю. Поченюк	45.00
М. Могучий	20.00
А. Харченко	20.00
К. Шонк-Русич	20.00
Т. Майор	20.00
Фірма Діадем	25.00
В. Несенюк	15.00
Ю. Голюка	10.00
М. Поглід	10.00
П. Козак	10.00
Л. Куделя	10.00
Л. Вербенець	15.00
М. Панченко	10.00
Фірма Голівуд Флоріст	10.00
В. Турчин	10.00
Я. Паливода	5.00
Н. Грибович	5.00
І. Філимончук	5.00
Т. Сольсор-Мой	10.00
Ю. Лютий-Лютенко	60.00
А. Ключко	2.00
А. Шукелойць	10.00
П. Кіра	2.00
О. Черкасевич	10.00
П-во Каплисті	5.00
О. Узонів	50.00
О. Генсуровський	5.00
Н. Дика	10.00
О. Северин	35.00
Н. Савченко	10.00
О. Богданів	5.00
Л. Богданів	10.00
А. Гуменюк	15.00
І. і К. Кальмук	10.00
М. Чепурківський	10.00
Т. і Б. Дзівак	10.00
Р. Ворона	10.00
С. Зінсько	10.00
Ц. Ворона	60.00
С. Шевченко	10.00
О. Іванюк	5.00
Пані-матка В. Новіцка	25.00
Пані-матка Ю. Сікорська	10.00
М. Аврамчук	5.00
П. Сакало	2.00
Парафія св. Миколая в Трой, Н. Й.	55.00
К. Турянська в пам"ять бл. п. М. Степового	15.00
К. Клепачівський	25.00
А. і І. Кремена	20.00
Б. Геврик	7.50
Т. і В. Білий	5.00
С. Новицький	5.00

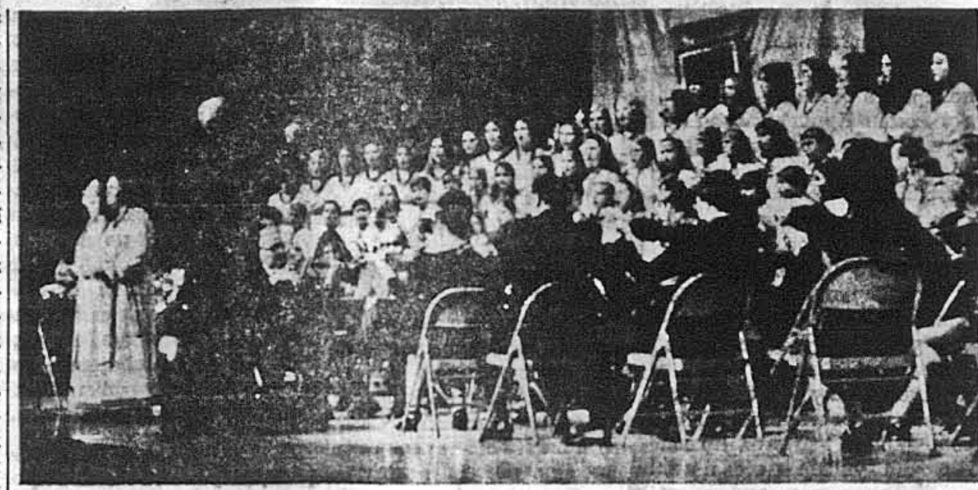
Будівельний Комітет щиро дякує всім за пожертви і просить надалі помагати в завершенні побудови церкви — спадщини українського козацького церковного будівництва.

Пожертви просимо надсилати:

ST. PETER AND PAUL UKRAINIAN ORTHODOX CHURCH
P.O. Box 116 Glen Spey, N.Y. 12737

Юрій Оранський

ПОЛІФОНІЧНІ ТВОРИ УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ

Хор і оркестра УМІ у Філядельфії, диригує Юрій Оранський

Століття відділяють нас від часу, коли в музиці панувала т. зв. поліфонія-багатоголосся. Досягши зеніту у надзвичайній винахідливості та вишуканому формотворенні, мистецтво контрапунктистів поступилося гармонії, приготувавши для неї в собі ж її зародок. На зміну поліфоністам прийшли клясики. Поліфонія поступилася, та не зникла, не пішла у небуття. Протягом двох століть, тоді, коли виникали, розвивались та змінювались різні інші стилі, з концертових естрад та з церковних хорів не переставало лунати виконання поліфонічних творів. Це легко ствердити, влучивши радіоприймач хоча б у Різдвяний час. Ми почуємо музику Баха, Генделя та інших їхніх сучасників.

Твори староклясичного, поліфонічного стилю постійно й беззмінно є у програмах кожного року навчання музики та в музичних школах цілого світу, і не лише щоб їх виконувати і студіювати. Поліфонічна музика, як надзвичайний витвір людської духовости, пустила такі глибокі коріння, які виключають заперечення її життєздатности. Вона стала вічно привабливою і суттєвою для творчости у всіх новіших стилях, від клясиків починаючи та всіми відмінами сучасної музики закінчуючи. Мабуть, жаден композитор у своїх креаціях не минув якщо не строгої форми канону, інвенції чи фуги, то принаймні користувався, в тій чи іншій мірі, поліфонічними засобами, засобами імітації.

Ще більше того: не дивлячись на досягнуту у XVIII столітті очевидну досконалість поліфонії, на підставі творчости композиторів пізніших генерацій можна говорити про еволюцію фуги, про її дальший розвиток під впливом вже гомофонічного мислення, та про органічне поєднання поліфонії з музикою модерного напрямку.

У цьому і виявилась невмирущість стилю.

В чому ж, та в якій мірі виявився вплив стародавнього поліфонічного стилю на українську музику? Чи ввійшли якісь його елементи до української музики? Чи засвоїла українська музика щось із того стилю? Стала вона лише епігоном - наслідувачем, чи внесла щось і своє оригінальне до скарбниці світового музичного мистецтва?

Наші клясики XVIII століття, Березовський та Бортнянський, сучасники Гайдна та Моцарта, вчилися безпосередньо ще у певного роду „Бахів" (Мартіні, Галюппі). Безперечно, вони знали поліфонію та вживали її у своїй творчості.

У М. Лисенка, основоположника української національної музики, знаходимо певну кількість, з великим смаком застосованих, засобів імітації. Зверталась до поліфонічного письма і його учні, молодші співпрацівники та послідовники. Доказом цього можуть бути три фуги для фортепіяна Я. Степового. Ще цікавіша в цьому відношенні його фортепіянова сюїта — своєрідна обробка українських народних пісень. Українська народна пісня стає темою поліфонічних творів. Уже це є новим вкладом українців до світової музики.

Леонтович же, на підставі традиційних поліфонічних засобів, в органічному їх поєднанні з українською народною поліфонією, з т. зв. „підголосками" в українських народних піснях, створив зовсім оригінальний жанр обробки народної пісні. Це вже поважний вклад української самобутности до загальнолюдської музичної культури. Творчість Леонтовича мала великий вплив на цілі покоління композиторів, від його молодшого сучасника — М. Вериківського, до нашого Ігоря Соневицького включно.

Дальші покоління українських композиторів продовжували почату Лисенком справу творення української національної музики. У їхній творчості є зовсім певні здобутки в ділянці поліфонії.

Кілька яскравих прикладів з творчости найстарших і видатніших наших композиторів: головна тема 1-ої частини, як контрапункт до головної теми фіналу у 2-ій симфонії, хорове фуґато у вокально - симфонічній поемі „Хустина", обробка народної пісні „Дід іде" у формі фугато — у Л. Ревуцького; хорова фуґа в кантаті-симфонії „Кавказ" С. Людкевича; фуґа на тему „Засвистали козаченьки" в Українській Сюїті для фортепіяна В. Барвінського. Великі форми і велика майстерність!

Про Н. Нижанківського, автора кількох фуґ, З. Лисько писав у своїй статті „Музичний Львів" („Львів", літературно - мистецький збірник), що він „...залюбки плекав елементи контрапунктизму, яким володів майстерно".

Українські композитори не обмежуються самою безпосередньою творчістю, публікують і теоретичні праці з ділянки поліфонії: С. Павлюченко — „Практичний підручник по вивченні інвенційної поліфонії" (1953), Г. Лященко — „Про еволюцію фуґи" (стаття, 1971).

На підставі навіть обмежених відомостей та скупих джерел створюється враження, що останнього часу зацікавленість українських композиторів поліфонічним стилем, поліфонічною формою значно поширилась. Можемо мати велике вдоволення від ствердження, що невмирущий поліфонічний стиль успішно відтворюється в українській музиці та, що наша музика помітно збагачується його зразками.

Українська музика в навчальній програмі Українського Музичного Інституту в Америці займає значне місце. На одному з останніх іспитів учні Філядельфійського Відділу, замість творів староклясиків, виконували поліфонічну музику українських композиторів. Це й стало приводом до зформування цього матеріялу у програму невеликого тематичного концерту. Програма ця, у певному відношенні, символізує напрямні нашої музичної школи, а той концерт був присвячений 20-річчю існування УМІ в Америці. Такий концерт відбувся у Філядельфії та потім з не меншим успіхом у Ню Йорку.

Володимир Луців з успіхом концертує в Австралії

Канберра. — Відомий тенор-соліст і бандурис із Австралії Володимир Луців виступає з концертами в різних місцевостях для українців та запрошених австралійських гостей у Австралії. У його репертуарі є українські народні пісні, думи з козацьких часів, декілька нових популярних пісень київських і закордонних українських композиторів та міжнародні пісні в українських перекладах. Подекуди маестро В. Луців запрошує для виступу в дуетах місцевих співачок, як ось у м. Перті він виконував кілька дуетних номерів спільно з місцевою співачкою Зіркою Дощак. У деяких місцевостях для урізноманітнення цілловечірньої програми запрошують до виконання окремих точок групи танцюристів. У м. Перті акомпаніювала нашому мистцеві співу офіційна піяністка Ей-Бі-Сі панна В. Померой. Газета „Церква і Життя" в числі з 12-го листопада помістила захоплений відгук на виступ співака, зазначивши, що „маестро Луців це Богом обдарований артист, якого характеризує глибока особиста культура і мила, привітна вдача". Поміщено також телеграму голови Союзу Українських Організацій в Австралії п. М. Цюрака та голови Громади п. Т. Пасічницького з Аделяїди, де уже відбувся раніше концерт. У телеграмі, між ін., сказано: „Поручаємо нашій спільноті в Австралії взяти масову участь в концертах ... Громадянство Південної Австралії захоплене високомистецьким рівнем концерту". Співак виступатиме ще в Канберрі, Вудангу, Брізбені та дасть два концерти у Сіднеї.

Перед Володимиром Луцівим виступав в Австралії з гарним успіхом співак-соліст Михайло Мінський.

ДАНТЕ АЛІҐІЄРІ НА УКРАЇНІ

Книжку-показник під такою назвою видав колектив Львівської міської бібліотеки чужоземної літератури. В Українській ССР твори Данте видавались „багатомільйоновим тиражем понад двісті разів". Вперше Данте був в уривку перекладений на українську мову в 1854 році, потім був переклад Володимира Самійленка й інші.

НІКСОН І ЗАКОРДОННА ПОЛІТИКА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ватисний канцлер Райнер Барцель. 10-го грудня відбудуться парляментарні вибори в Японії, які вірогідно затвердять і скріплять прем'єра Какуї Танаку. Американсько - японські взаємини дещо погіршились внаслідок заскочення Японії несподіваною подорожжю до Пекіну, без попереднього повідомлення про це японського уряду і тому, після кількох дотеперішніх спроб направити їх, заповідають на першу половину наступного року відвідини президента Ніксона в Токіо та відвідини імператора Гірогіто у Вашингтоні.

Відкликання американських військ з Індо-Китаю і майже одночасне замирення Японії з комуністичним Китаєм створює нову ситуацію. Америка має все ще свої сильні військові бази в Японії, у Таї, на Формозі, ча Гуамі, отож нема на Далекому Сході „пустки", яка постала б після повного відходу звідтіль Америки. Але її „приявність" там стане менше яскравою. Тому й Австралія, яка з Новою Зеляндією належить разом з Америкою до Південно - Східнього Азійського Союзу (СЕАТО) і так званого АНУС'у (від перших літер назв 3-ох держав), буде покладатися в більшій мірі на союз з Японією і реґіональний союз з Маляйзією та Сінґапуром. Діється це й під тиском зросту місцевого націоналізму в Австралії, що його репрезентує там Партія праці, яка, вірогідно, виграє в парляментарних виборах 2 грудня ц. р.

У серпні 1969 р. Ніксон проголосив був свою „доктрину", за якою відмовився висилати надалі американське військо для безпосередньої участи у війнах на заморських землях. Але обіцяв помагати тим, які докажуть, що самі можуть боронитися проти чужої агресії. Невідомо, чи і які нові принципові напрямні проголосить Ніксон у своїй другій каденції. Але напевно можна припускати, що він продовжуватиме активну закордонну політику, в якій реалізм буде сполучений із зберіганням високого престижу.

і. к-н

АНДРІЙ М. ЛІВИЦЬКИЙ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

1926 р., коли впав С. Петлюра, коли заломилися та зневірились найкращі його співробітники, люди, відданість яких українській державі була поза всяким сумнівом, він відстояв тезу потреби продовження існування уряду і прийняв на себе ввесь тягар проводу і відповідальности. Навіть люди, що дуже неприхильно ставились до нього, підкреслювали як велику його заслугу, що „тільки він по катастрофі 1920 року мав відвагу стати на чоло уряду, а по смерті Симона Петлюри очолити Українську Народну Республіку".

Як президент, наприкінці другої світової війни, коли знову стояло питання „чи і як бути Державному Центрові", він заявив, що Українська Народна Республіка — це цінність і добро не тільки якоїсь одної групи, але цінність і добро всього українського народу. Він доручив колишньому голові уряду Ісаакові Мазепі притягти всі без вийнятку українські політичні рухи, групи і партії для об'єднання наших сил. При відкритті Першої Сесії Української Національної Ради він говорив: „Цей день, 16 липня 1948 року, ми всі маємо моральне право вважати великим, загальноукраїнським святом перемоги розуму над почуттям, святом наближення до нашої перемоги, до відновлення Української Держави".

Великим і розумним провідником свого народу у складних моментах сумнівів і вагань залишиться президент Андрій Лівицький в історії українського народу.

ПРОТИУКРАЇНСЬКА ТЕМАТИКА ФІЛЬМІВ В УКРАЇНІ

„Новини кіноекрану" за вересень 1972 р. інформують про „перспективний плян" виробництва фільмів в 1973 році на Україні, обговорений на засіданні президії Спілки кінематографів України з участю голови по кінематографії при Раді міністрів УССР В. Г. Большака. Наголос покладено на „магістральні проблеми сучасности" та на насвітлення „образу людини праці". Заплановані фільми про Київську Русь.

Журнал ширше інформує про виготовлення фільму на базі творів Я. Галана, спрямованих проти Української Католицької Церкви і проти ОУН. Идеться тут про трипих „Троянський кінь", „Упирі" та „Останні сторінки", де розповідається про унію, митрополита Шептицького, діяльність ОУН і УПА та дивізію „Галичина".

Д-р Володимир Чавс

(1916 - 1972)

Знаменитий львівський адвокат д-р Михайло Волошин мав під час своєї 30-річної практики небагато аплікантів - співробітників. Дивним збігом обставин два з них померли в останніх місяцях: д-р Роман Кришітальський в березні в Нюарку, д-р Володимир Чавс 13 вересня в Детройті.

Володимир Чавс, син о. Петра й Емілії з дому Туна, народився 13 березня 1916 р. в Чорній коло Устрик Долішніх, повіт Ліско. Закінчив українську гімназію в Перемишлі, а високі студії в Ягайлонському університеті в Кракові, осягнувши в 1937 році диплом магістра права. Під час університетських студій очолював два роки правничу секцію при Студентській Громаді в Кракові, а один рік був заступником голови громади.

Адвокатську практику почав в канцелярії адв. д-ра Михайло Лабія в Станиславові, а закінчив її в канцелярії адвоката д-ра Михайла Волошина у Львові. У 1942 р. склав з дуже добрим поступом адвокатський іспит перед іспитовою комісією Львівської Адвокатської Палати й почав вести канцелярію на спілку з д-ром Волошином. По смерті д-ра Волошина в 1943 р. Володимир Чавс перебравши його канцелярію, вів її самостійно до червня 1944 року.

Як тисячі інших, подався Вол. Чавс на скитальщину спершу до Каринтії а згодом до Тиролю, де жив в таборі переміщених осіб в Ляндеку. Щоб не марнувати часу, записався на правничий факультет Інсбруцького університету і по кількох роках добув докторат права. Ще передтим одружився із Надією Велигорською з Буковини. Останні роки скитальщини в Европі перебув у французькій зоні Німеччини, а то в місцевості Кіслеґ в Альґав, а пізніше в Ліндав над Боденським озером. Як доктор права, провадив д-р Чавс деякий час адвокатську канцелярію й заступав наших скитальців перед німецькими і французькими судами.

При самому кінці 1949 р. виїхав д-р В. Чавс з дружиною й батьком до Америки й осів в Детройті. Спершу працював як звичайний робітник у фабриці Форда, трохи згодом на залізничній станції в Детройті. Скоро зорієнтувався, що без американських дипломів не випливе на поверхню. Тому покінчив в університеті в Анн Арбор Студії, вимагані для дозволу на агенцію перепродажі реальностей, й відкрив власне підприємство. Не заспокоївшись тим, зробив бібліотечні студії в тому ж університеті й найшов працю у бібліотеці детройтського католицького університету. Як здібний, сумлінний і діловий працівник, пішов д-р Чавс скоро вгору, став керівником відділу, а недавно навіть заступником директора бібліотеки. Це, здається, найвища позиція, яку будьякий бібліотекар-українець у цій країні осягнув.

Д-р Чавс працював в Детройті на громадській ниві. Був головою Т-ва Рідна Школа, зорганізував цілу низку більших громадських і релігійних імпрез.

Д-р Володимир Чавс був людиною високої культури і незвичайно милої, просто чарівної вдачі. Неможливо було його не любити. Сама його присутність в товаристві вносила погоду й радість. Тому й похорони мав великі. Похоронне заведення було повне людей в часі панахид. А в дні похорону п'ятьох священиків станула до похоронних відправ в церкві св. Михаїла в Дірборні, в тому числі єзуїт о. Кирнс, директор бібліотеки та член Ради Реґентів детройтського університету. Отець Радник І.

Прокопович виголосив проповідь по-українськи, а о. монсеньйор М. Бохневич по-англійськи. Похоронна процесія — валкою майже 60 авт подалася на цвинтар Ґренд Льови в Детройті, де над відкритою могилою попрощав Покійного від Товариства Українських Правників проф. д-р Олександер Марітчак, кол. львівський адвокат.

Родина Покійного запросила учасників похорону на обід до парохіяльної залі під церквою св. Михаїла в Дірборні. Після обіду, в якому взяло участь 120 осіб, промовляли ще о. радник Прокопович, о. Юрій Боднар, що вінчав Покійного 26 років тому в Фрайбурзі в Баденії, та автор цих рядків, що прощав Покійного від Т-ва Українських Бібліотекарів та від Асоціяції Університетських Професорів. Від імени яких двох десятків американських студентів, які працювали в унів. бібліотеці під керівництвом д-ра Чавса, і які прийшли численно на похоронні відправи, промовляв один з них, підкреслюючи чудовий, погідний характер Покійного. Старенький батько о. Петро та брат інж. Роман Чавс дякували жалібній громаді, яка розходилася поволі, щоб затримати довгу й добру пам'ять про цю надзвичайну людину, що могла колись стати визначним адвокатом, але під тиском подій перекваліфікувалася на іншу професію, затримуючи погоду духа, оптимізм, ввічливість, гумор і всі інші прикмети, які роблять оточенню життя легшим і приємнішим.

Д-р Юрій Федїнський

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

ПОВІДОМЛЕННЯ: В останніх тижнях і днях редакція „Свободи" одержала цілий ряд дописів про різні імпрези в наших громадах, а копії тих дописів були рівночасно вислані до редакцій інших газет. Ми вже інформували, і тепер повторюємо: „Свобода" НЕ ДРУКУЄ таких дописів, що їх порядком індивідуальної пресової служби висилається також іншим газетам. Ми вважаємо, що об'єм цих наших газет до тієї міри обмежений, що було б прямо гріхом заповнювати їх сторінки копіями тих самих дописів. Це, очевидно, не відноситься до офіціяльних повідомлень та комунікатів наших товариств і організацій.

ВШ. Проф. І. П., Філядельфія: Дякуємо за листа і пропозицію перекласти для нашого вжитку розділи з книжки Лешка Підгородецького. Того роду матеріял можна б, евентуально, друкувати уривками в „підвалі" на другій сторінці, але на це місце очікує вже „гора" прийнятих до друку оригінальних матеріялів. Отже, дякуємо за добру волю, але прохаємо не трудитись.

ВШ. М. Д., Ню Джерзі: Матеріялів, що надходять до редакції із застереженням проти будь-яких скорочень чи поправок, редакція навіть не розглядає і, очевидно, до друку не приймає.

ВШ. М. П., Детройт: Заповіджений недавно в „Листуванні редакції" друк коротких рецензій д-ра Луки Луцева на нові книжкові появи почнеться вже в наступному тижні і появлятиметься під заголовком: „ПРО НОВІ ВИДАННЯ" періодично кожної другої п'ятниці. Очевидно, що друкуватимемо огляди тільки тих публікацій, рецензійні примірники яких будуть переслані до редакції або нашому рецензентові.

ВШ. К. Т., Філядельфія: Правда, ми заповіли друк дальших інформацій в справі листа Апостольських Нунціїв до Владик УКЦеркви, але — на жаль — тих сподіваних матеріялів ми ще досі не одержали. Ми одержали всілякі коментарі.

ВШ. Н. Н., Ню Йорк: Дякуємо за листа, допис і чек. Допис і фото використаємо і не турбуйтесь, таємниці Вашій Дружині не зрадимо.

НОВІ СВЯЩЕНИКИ В ЮГОСЛАВІЇ

Бачка, Югославія. — Архиєпископ Білгородський Владика Гавриїл Букатко, в присутності Екзарха УКЦеркви в Англії Владики Августина Горняка, який походить із Куцури-Бачки, висвятив на священика о. Володимира Мудрого. У вересні Владика Гавриїл Букатко висвятив у новозбудованій церкві нового священика о. Петра Миронюка, який закінчив богословські студії у Зах. Німеччині.

ЗОЛОТА ДЕМЕТРА

Поблизу села Велика Білозерка на Запоріжжі викопано з глибини п'ятьох метрів золоту статую чималого розміру, що зображує грецьку „богиню" плодючости Деметру. Знайшли її у скитському кургані. У центрі нашийних прикрас є голова бика, що в давніх греків символізував плодючість і родючість. Московські „Ізвєстія" з 12 листопада не споністили, яка експедиція відкопала золоту статуетку й куди вона далі потрапила.

Відбувся Конгрес Братських Союзів Пенсильвенії з участю українців

(Закінчення з 1-ої стор.)

коління находяться в періоді шукань за своєю національною, релігійною та культурною спадщиною. Вони гарячково працюють над тим, щоб найти свою ідентичність. Літні табори, літні оселі, літні школи, забави для молоді, стипендії, розваговo-спортові приміщення для молоді — це засоби, що їх випробовують різні і численні братські союзи і з різним, назагал незадовільним успіхом.

Другий панель був організований професіоналами та фахівцями, згуртованими в „Fraternal Insurance Councellors", які ділились своїм досвідом і знанням, що і як повинні робити братські союзи, щоб їхні працівники: організатори та службовики — могли стати такими продавцями братського забезпечення, яким продавці-аґенти приватних обезпеченевих компаній не були б грізними конкурентами. Рівночасно панелісти поручали цілий ряд літератури та курсів для братських працівників.

На третій день нарад під закінчення Конгресу обрано Управу: Президію та Екзекутивний Комітет на 1972-73. Предсідником Конгресу обрано Едварда Попіля, головного касира УРСоюзу, який в попередній каденції був першим заступником предсідника і, згідно з прийнятою традицією, був номінований і вибраний предсідником на 1973 рік. У бенкеті взяли участь 351 особа. Українські братські союзи були репрезентовані на бенкеті біля 30 учасниками. Делеґатами на Конгрес від УНС були: головний контролер д-р Іван Скальчук та головний радний Андрій Джула. СУК „Провидіння" репрезентували інж. Р. Кравців та М. Майнош, Українську Народну Поміч — А. Никончук та п-ні Крупа, а Український Робітничий Союз — Е. Попіль, Т. Миник та п. Пронько.

ПОВІДОМЛЕННЯ

АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

З уваги на закінчення біжучого року, Адміністрація просить всі Товариства чи поодинокі особи, що довгують за оголошення, вирівняти їх конечно найдалі

до 15-го грудня 1972 року

ТАРЗАН, Ч. 6845. Міті не дає збити себе з пантелику

Ми уруpи не хочемо твоїх крісів — ми зробили мировий договір з усіма нашими сусідами!

Але я сказав своєму вождеві, що ти обіцяв вжити наших крісів, щоб воювати — за мир!

Ба, — навіщо ми уруpи маємо воювати за мир вашими крісами, коли ми вже дістали мир — нашими словами!